

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI NA DAN
31. DECEMBRA 2012. GODINE
I IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ZA 2012. GODINU

S A D R Ž A J:

	Strana
Izvještaj revizora	
Bilans uspjeha	3
Bilans stanja	4
Izvještaj o promjenama na kapitalu	5
Izvještaj o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske izvještaje	7-75

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izveštaja NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica (u daljem tekstu „Banka”) koji uključuju bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine i bilans uspeha, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o novčanim tokovima za godinu završenu na taj dan, pregled značajnih računovodstvenih politika i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, propisima Centralne Banke Crne Gore i Napomenom 2 uz ove finansijske izveštaje, kao i za interne kontrole za koje rukovodstvo smatra da su neophodne za sastavljanje finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje nastalo usled pronevere ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima. Reviziju finansijskih izveštaja izvršili smo u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtevaju da postupamo u skladu sa načelima profesionalne etike i da planiramo i izvršimo reviziju na način koji nam omogućava da steknemo razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajno pogrešno prikazivanje.

Revizija podrazumeva primenu postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima sadržanim u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka zavisi od revizorskog prosuđivanja, uključujući procenu rizika od nastanka materijalno značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izveštajima, nastalog usled pronevere ili greške. Pri proceni ovih rizika revizor ceni interne kontrole relevantne za sastavljanje i realno i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja Banke u cilju izbora adekvatnih revizorskih postupaka u datim okolnostima, a ne za potrebe izražavanja mišljenja o delotvornosti internih kontrola Banke. Revizija takođe obuhvata ocenu adekvatnosti primenjenih računovodstvenih politika i prihvatljivosti računovodstvenih procena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocenu opšteg prikaza finansijskih izveštaja.

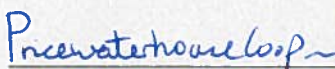
Verujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljan i adekvatan osnov za izražavanje mišljenja.

Mišljenje

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izveštaji u svim materijalno značajnim aspektima prikazuju realno i objektivno finansijski položaj NLB Montenegrobanke a.d. Podgorica sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine, rezultate njenog poslovanja i novčane tokove za godinu završenu na taj dan, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Crne Gore, propisima Centralne Banke Crne Gore i Napomenom 2 uz ove finansijske izveštaje.

Skretanje pažnje

Bez kvalifikovanja našeg mišljenja skrećemo pažnju na Napomenu 2.3 koja ukazuje na činjenicu da je Banka ostvarila neto gubitak u iznosu EUR 49.807 hiljada u godini završenoj 31. decembra 2012, kao i da je koeficijent solventnosti Banke ispod zakonom propisanog nivoa definisanim Odlukom o adekvatnosti kapitala banke. Ove činjenice, zajedno sa ostalim faktorima obelodanjenim u Napomeni 2.3 ukazuju na postojanje materijalno značajne neizvesnosti koje mogu negativno da utiču na pretpostavku stalnosti poslovanja Banke.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. Podgorica
Podgorica, 05. jun 2013. godine

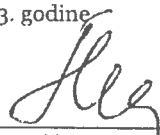
NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2012. GODINE

	Napomena	2012	2011
Prihodi od kamata	2.4,3	33.201	39.118
Rashodi kamata	2.4,3	(15.923)	(17.771)
Neto prihodi od kamata		17.278	21.347
Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima	2.6,2.21,4	(59.550)	(14.519)
Neto prihodi		(42.272)	6.828
Prihodi od naknada	2.4,5	10.312	10.712
Rashodi naknada	2.4,5	(4.502)	(4.168)
Neto prihodi od naknada		5.810	6.544
Neto prihodi od kamata i naknada		(36.462)	13.372
Operativni prihodi	6	1.030	1.433
Opšti i ostali troškovi	7	(14.383)	(14.452)
Neto (rashodi)/prihodi prije poreza na dobit		(49.815)	353
Porezi i doprinosi iz dobitka	2.7,8	8	(52)
Neto (gubitak)/dobitak		(49.807)	301
Zarada po akciji / u EUR	2.8	(15.515)	0,130

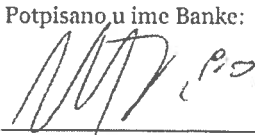
U Podgorici,

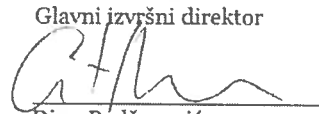
05. jun 2013. godine

 Svetlana Ivanović
 Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Potpisano u ime Banke:

 Anton Ribnikar
 Glavni izvršni direktor

 Dino Redžepagić
 Izvršni direktor

Napomene na stranama 7 do 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Finansijski izvještaji za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2012. GODINE

	Napomena	2012	2011
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	2.9,9	103.326	87.049
Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju	2.10,10	35.796	18.625
Kreditni i poslovi lizinga	2.12,11	388.849	428.737
Minus: Rezerve za kreditne gubitke	2.6,17	(63.223)	(22.052)
Neto krediti	11	325.626	406.685
Factoring i forfaiting	12	859	1.067
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	2.13,13	4.321	5.231
Stecena aktiva	2.14,14	807	128
Ulaganja u kapital drugih pravnih lica	2.15,15	371	383
Ostala aktiva	2.12,2.16,16	5.653	6.991
Minus: Rezerva za potencijalne gubitke na ostalu aktivu	2.6,17	(557)	(413)
Ukupna aktiva		476.202	525.746
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti	18	354.885	376.246
Obaveze po osnovu kastodi poslova		1	1
Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama	2.17,2.18,19	61.883	82.717
Obaveze prema Vladi	20	5.052	4.704
Derivativne finansijske obaveze kao instrument zaštite	2.11,21	200	441
Ostale obaveze	22	21.376	10.308
Rezervisanja za potencijalne kreditne gubitke po vanbilansnim izloženostima	2.6,2.21,17	3.225	2.359
Subordinisani dugovi i hibridni instrumenti	23	14.000	10.000
Ukupne obaveze		460.622	486.776
Kapital			
Aksijski kapital	2.19,24	39.425	12.925
Emisiona premija	24	7.146	7.146
Ostali kapital	24	5.581	5.664
Nerasporedjena dobit (Akumulirani gubitak)	24	(36.572)	13.235
Ukupan kapital		15.580	38.970
Ukupna pasiva		476.202	525.746

U Podgorici,
05. jun 2013. godine

Svetlana Ivanović
Direktor Direkcije finansijskog upravljanja

Potpisano u ime Banke: P.O.

Anton Ribnikar
Glavni izvršni direktor

Đino Redžepagić
Izvršni direktor

Napomene na stranama 7 - 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU

	Akcijski kapital	Emisiona premija	Rezerve kapitala	Neraspoređe- na dobit (Akumulirani gubitak)	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2012.	12.925	7.146	5.704	12.934	38.709
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	(40)	-	(40)
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	301	301
Stanje na dan 31.12.2012.	12.925	7.146	5.664	13.235	38.970
Emisija akcija	26.500	-	-	-	26.500
Troškovi emisije	-	-	(161)	-	(161)
Efekti promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	78	-	78
Rezultat tekućeg perioda	-	-	-	(49.807)	(49.807)
Stanje na dan 31.12.2012.	39.425	7.146	5.581	(36.572)	15.580

Napomene na stranama 7 - 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U NOVČANIM TOKOVIMA

	2012	2011
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kamata i naknada	42.770	50.151
Odlivi po osnovu plaćenih kamata i provizija	(20.218)	(21.061)
Odlivi po osnovu zarada i troškova	(12.848)	(12.721)
Prilivi od dividendi	-	5
Prilivi od ostalih prihoda	1.419	1.207
Priliv iz poslovanja prije promjena na poslovnim sredstvima	11.123	17.581
<i>Smanjenje (povećanje) na poslovnim sredstvima</i>		
Neto povećanje potraživanja po kreditima	22.157	(3.439)
Kratkoročna sredstva	10	332
<i>Smanjenje (povećanje) poslovnih obaveza</i>		
Neto smanjenje (povećanje) obaveza po depozitima	(21.361)	8.289
Neto povećanje (smanjenje) u ostalim obavezama	11.439	(951)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti prije poreza na dobit	23.368	21.812
Odliv gotovine po osnovu poreza na dobit	(74)	(27)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	23.294	21.785
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Otuđenje osnovnih sredstava	74	74
Kupovina hartija od vrijednosti kojima se ne trguje	(16.316)	(1.443)
Kupovina postrojenja i opreme	(466)	(1.083)
Povraćaj osnivačkog uloga	128	-
Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	(16.580)	(2.452)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Odliv po osnovu dugoročnog kredita	(20.491)	(5.654)
Priliv po osnovu hibridnog instrumenta	4.000	-
Emisija akcija	26.500	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	10.009	(5.654)
Neto priliv/(odliv) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	16.723	13.679
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda (Napomena 9)	87.049	73.382
Učinci od promjene kursa razmjene	(446)	(12)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (Napomena 9)	103.326	87.049

Napomene na stranama 7 – 75 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. Osnivanje i poslovna politika Banke

NLB Montenegrobanka a.d. Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je osnovana 1990. godine, a 1995. godine je registrovana kao akcionarsko društvo kod Privrednog suda u Podgorici. Tokom 2002. godine, nakon usaglašavanja sa Zakonom o privrednim društvima, izvršen je upis u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici – registarski broj 4-0006161/001.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 275 (Rješenje broj 02/3-282/2-02).

Svoje finansijsko poslovanje Banka obavlja preko žiro-računa broj 907-53001-03 kod Centralne banke Crne Gore – Platni promet.

U skladu sa Zakonom o bankama, Ugovorom o osnivanju, Statutom i Rješenjem Centralne banke Crne Gore, Banka obavlja sljedeće poslove:

- prima depozite i druga sredstva fizičkih i pravnih lica i odobrava kredite i druge plasmane iz primljenih sredstava u cjelini ili djelimično za svoj račun;
- izdaje garancije i preuzima druge obaveze;
- kupuje i naplaćuje potraživanja;
- izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove);
- platni promet sa inostranstvom;
- finansijski lizing;
- trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta stranim sredstvima plaćanja, uključujući i mjenjačke poslove, valutnim i kamatnim instrumentima;
- prikupljanje podataka, izrada analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti preduzeća i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
- depozite;
- usluge čuvanja u sefovima;
- poslove sa hartijama od vrijednosti u skladu sa zakonom, uz prethodno odobrenje Centralne banke.

Banka ima sjedište u Podgorici i obavlja svoje aktivnosti kroz mrežu filijala (19) i šaltera (3) u Podgorici, Ulcinju, Baru, Budvi, Cetinju, Bijelom Polju, Rožaju, Mojkovcu, Herceg Novom, Kotoru, Nikšiću, Tivtu, Pljevljima, Beranama i Tuzima.

Na dan 31. decembra 2012. godine Banka je imala 330 zaposlenih radnika (2011: 338).

Bankom upravljaju akcionari, zavisno od visine njihovog akcionarskog kapitala, u skladu sa zakonom i Statutom Banke. Organi upravljanja Bankom su Skupština akcionara koju čine svi akcionari Banke i Odbor direktora koji imenuje Skupština akcionara. Odbor direktora Banke ima 7 članova, od kojih većina nisu zaposleni u Banci. Jedan od njih je izvršni direktor u svojstvu glavnog izvršnog direktora Banke.

Upravu banke čine glavni izvršni direktor (predsjednik Uprave) i izvršni direktori (članovi Uprave). Predsjednik Uprave predstavlja i zastupa Banku i zadužen je da na dnevnoj osnovi koordinira i prati izvršavanje poslova u Banci i rad izvršnih direktora Banke.

Stalno tijelo Odbora direktora je Odbor za reviziju.

Organi i tijela Uprave su:

- Odbor za upravljanje bilansnim odnosima i kapitalom (ALCO),
- Kreditni odbori,
- Ostali odbori koje Uprava formira za pojedina pitanja.

Finansijski izvještaji su usvojeni od strane Odbora direktora Banke na sjednici održanoj 05.06.2013.godine. Odobreni finansijski izvještaji mogu naknadno biti izmijenjeni na osnovu mišljenja revizora, a u skladu sa važećim propisima.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primijenjene za sastavljanje ovih utvrdjenih finansijskih izvještaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su dosljedno primijenjene na sve prikazane godine, osim ako nije drugačije naznačeno.

2.1 Osnova za sastavljanje finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji su sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima i drugim propisima Crne Gore, koji regulišu poslovanje banaka:

- Zakonom o Centralnoj banci Crne Gore (Službeni list CG 40/2010, 46/2010),
- Zakonom o Bankama (Službeni list CG 17/2008, 44/2010, 40/2011),
- Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list CG 60/2008, 41/2009),
- Odlukom o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list CG 64/2009, 87/2009, 66/2010, 70/2010, 2/2012),
- Odlukom o kontnom okviru za banke (Službeni list CG 68/2008),
- Odlukom o izvještajima koji se dostavljaju CBCG u skladu sa Zakonom o bankama (Službeni list CG 68/2008, 15/2009, 41/2009, 2/2012),
- Zakonom o računovodstvu i reviziji (Službeni list RCG 69/2005, Službeni list CG 80/2008, Službeni list CG 32/2011).

Banka je sastavila ove finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji koji zahtijeva da finansijski izvještaji budu pripremljeni u skladu sa svim MSFI kao i računovodstvenom regulativom Centralne banke Crne Gore. Imajući u vidu razlike između ove dvije regulative, ovi finansijski izvještaji odstupaju od MSFI u sljedećem:

- Banka obračunava iznos ispravki vrijednosti finansijskih instrumenta u skladu sa relevantnim propisima Centralne banke Crne Gore (Napomena 2.6). Navedena računovodstvena politika može usloviti značajne razlike u odnosu na vrednovanje ispravki vrijednosti i rezervisanja za procijenjenu nenaplativost finansijskih instrumenata na osnovu diskontovanja očekivanih budućih novčanih tokova, primjenom originalne efektivne kamatne stope u trenutku odobravanja, u skladu sa zahtjevima MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje”;
- Banka obračunava rezervisanje na stavke rizične vanbilansne aktive, nezavisno od postojanja indikatora obezvređenja (Napomena 2.6);
- Bilans stanja i Bilans uspjeha nisu u potpunosti u skladu sa zahtjevima MRS 1 – „Prikazivanje finansijskih izvještaja” obzirom da je prezentacija prilagođena važećem kontnom okviru u Crnoj Gori, uključujući sljedeća odstupanja:
 - Ulaganje u kapital drugih pravnih lica je prikazano u okviru Bilansa stanja kao posebna pozicija (Napomena 15),
 - Izdate dužničke hartije od vrijednosti su prikazane u okviru pozicije 'Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama' (Napomena 19),
 - Obračunata kamata i dospjela kamata su prikazani u okviru pozicija 'Ostala aktiva' (Napomena 16) i 'Ostale obaveze' (Napomena 22) u skladu sa važećim kontnim okvirom,
 - Razgraničene provizije po odobrenim i uzetim kreditima su prikazane u okviru pozicije 'Ostale obaveze' (Napomena 22) i Ostala aktiva (Napomena 16),
 - Nematerijalna ulaganja su prikazana u okviru pozicije 'Ostala aktiva' (Napomena 16),
 - Odložena poreska sredstva i obaveze su prikazani u okviru pozicija 'Ostala aktiva' (Napomena 16) i 'Ostale obaveze' (Napomena 22)
 - Rezerve za buduće obaveze i troškove za otpremnine kod odlaska zaposlenih u penziju prikazane su u okviru pozicije 'Ostale obaveze' (Napomena 22),
 - Prihodi i rashodi od naknada za odobrenje kredita i garancija su prikazani u okviru pozicija Prihodi i rashodi od naknada (Napomena 5) u skladu sa važećim kontnim okvirom.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

- Stečena aktiva je evidentirana po vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava umanjenoj za potencijalne gubitke izračunate u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore (Napomena 2.14). Ovakva politika odstupa od zahtjeva MSFI;
- U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnosti i likvidnosti kod prometa finansijskim instrumentima, niti su zvanične tržišne informacije raspoložive. Stoga poštenu (fer) vrijedost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtijevaju MRS 32 „Finansijski instrumenti: Prikazivanje“ i MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“ (Napomena 2.26);
- U skladu sa Odlukom o izvještajima koje banke dostavljaju Centralnoj banci Crne Gore (Službeni list CG br. 68/2008, 15/2009, 41/2009, 2/2012) u bilansu tokova gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju se gotovina i sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore i drugih banaka. Navedena računovodstvena politika odstupa od MRS 7 „Izveštaj o tokovima gotovine“, u skladu sa kojim se pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumevaju gotovina u blagajni, depoziti po vidjenju, kao i kratkoročna, visoko likvidna ulaganja koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.
- Napomene uz finansijske izveštaje sastavljene su u formatu koji nije u potpunosti u skladu sa zahtjevima MRS 1 – „Prikazivanje finansijskih izveštaja“ i MSFI 7–„Finansijski instrumenti: Obelodanjivanje“
- U skladu sa članom 134 Zakona o bankama (Službeni list CG 17/08, 44/10 i 40/11) Banka u 2011 godini nije bila u obavezi da sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje, jer je ukupna aktiva čerke kompanije bila ispod 1% od ukupne aktive banke. Pomenuta računovodstvena politika odstupa od zahteva MRS 27 „Konsolidovani i pojedinačni finansijski izveštaji“ na osnovu koga se čerka kompanija konsoliduje bez obzira na visinu imovine.

Zbog efekata koje gore navedena obrazloženja mogu imati na objektivnost finansijskih izveštaja Banke sa stanjem na dan 31. decembra 2012. godine, finansijski izveštaji Banke za 2012. godinu se ne mogu tretirati kao finansijski izveštaji u potpunosti sastavljeni u saglasnosti sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa MSFI zahtijeva primjenu izvjesnih ključnih računovodstvenih procjena. Ono, takođe, zahtijeva da Rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Banke. Oblasti koje zahtijevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procjene imaju materijalni značaj za finansijske izveštaje objelodanjeni su u napomeni 2.25.

2.1.1 Promjene računovodstvenih politika

a) Novi i dopunjeni standardi i tumačenja čija je primena po prvi put obavezna za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2012. godine, a koji nisu prevedeni na crnogorski jezik

Obelodanjivanje — Prenosi finansijskih sredstava — Izmene i dopune MSFI 7 (objavljen oktobra 2010. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2011. godine). Dopuna zahteva dodatna obelodanjivanja u pogledu izloženosti riziku koji proističe iz prenosa finansijskih sredstava. Dopuna obuhvata zahtev za obelodanjivanje, i to prema klasi sredstava, prirode, knjigovodstvene vrednosti i opisa rizika i koristi od finansijskih sredstava prenetih na drugo pravno lice, a koja se i dalje iskazuju u bilansu stanja entiteta. Nadalje, obelodanjivanja su potrebna kako bi korisnici mogli lakše razumeti iznose svih obaveza, kao i odnose između finansijskih sredstava i obaveza koje su sa njima povezane. Ukoliko se finansijska sredstva isknjiže, a entitet je i dalje izložen određenim rizicima i koristima u vezi sa prenosom sredstava, obavezna su dodatna obelodanjivanja kako bi omogućila razumevanje efekata pomenutih rizika. Pomenuta izmena i dopuna ne bi uticala na obelodanjivanja u ovim finansijskim izveštajima.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

Ostali revidirani standardi i tumačenja važeća za tekući period. Izmena i dopuna MSFI 1 „Prva primena MSFI” koja se odnosi na poslovanje u uslovima hiperinflacije i na ukidanje fiksnih datuma za društva koja prvi put primenjuju standard, nije imala uticaja na ove finansijske izveštaje. Dopunom MRS 12 „Porez na dobit” je uvedena relativna pretpostavka da se investiciona nekretnina iskazana po fer vrednosti nadoknađuje u potpunosti putem prodaje. Ova dopuna ne bi imala materijalnog uticaja na ove finansijske izveštaje.

b) *Novi standardi, dopune i tumačenja koji su objavljeni ali nisu stupili na snagu za finansijsku godinu koja počinje na dan 1. januara 2012. godine i koji nisu prevedeni na crnogorski jezik*

MSFI 9, Finansijski instrumenti - I deo: Klasifikacija i merenje. MSFI 9, objavljen novembra 2009. godine, zamenjuje one delove MRS 39 koji se odnose na klasifikovanje i merenje finansijskih sredstava. MSFI 9 je dodatno izmenjen i dopunjen oktobra 2011. godine sa ciljem da se razmotri pitanje klasifikovanja i odmeravanja finansijskih obaveza. U daljem tekstu prikazani su osnovni elementi standarda:

- Finansijska sredstva se klasifikuju u dve kategorije načina odmeravanja: kao sredstva koja se naknadno odmeravaju po fer vrednosti ili kao sredstva koja se naknadno odmeravaju po amortizovanoj vrednosti. Odluka o klasifikaciji sredstava donosi se prilikom njihovog početnog priznavanja. Klasifikacija zavisi od poslovnog modela koji pravno lice koristi za potrebe upravljanja svojim finansijskim instrumentima, kao i od karakteristika instrumenta u vezi sa ugovornim novčanim tokom.
- Instrument se naknadno odmerava po amortizovanoj vrednosti samo ukoliko je reč o dužničkom instrumentu i (i) ako je cilj poslovnog modela pravnog lica da drži sredstvo za potrebe naplate ugovornih tokova gotovine, te (ii) ako se kod ugovornih tokova gotovine sredstva radi samo o plaćanju glavnice i kamate (tj. samo ima „osnovna obeležja kredita”). Svi ostali dužnički instrumenti odmeravaju se po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha.
- Svi instrumenti kapitala odmeravaju se naknadno po fer vrednosti. Instrumenti kapitala koji se drže radi trgovanja odmeravaju se po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha. Za sva ostala učešća u kapitalu može se, prilikom početnog priznavanja, doneti neopoziva odluka da se nerealizovani i realizovani dobiti i gubici po osnovu fer vrednosti priznaju u Ukupnom ostalom finansijskom rezultatu umesto u Bilansu uspeha. Po donetoj odluci dobiti i gubici po fer vrednosti ne mogu se naknadno priznati u bilansu uspeha. Odluka se može doneti za svaki instrument posebno. Dividende se priznaju u bilansu uspeha ukoliko predstavljaju prinos na investicije.
- U MRS 39, najveći broj zahteva za klasifikaciju i odmeravanje finansijskih obaveza prenet je u MSFI 9 u neizmenjenom obliku. Osnovna izmena ogleda se u tome da će pravno lice biti u obavezi da efekte promena u vlastitom kreditnom riziku finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednostima iskazuju u bilansu uspeha prikaže u Ukupnom ostalom finansijskom rezultatu.

Primena MSFI 9 obavezna je od 1. januara 2015. godine, s time što je njegovo ranije usvajanje dopušteno. Banka razmatra implikacije standarda, uticaj na Banku i vremenski okvir za njihovo usvajanje.

Banka očekuje da će sledeći ostali novi standardi i interpretacije neće imati značajan uticaj na finansijske izveštaje kada budu usvojeni:

MSFI 10, „Konsolidovani finansijski izveštaji (objavljen maja 2012. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine), zamenjuje sve smernice u pogledu pitanja kontrole i konsolidacije izložene u MRS 27 „Konsolidovani i pojedinačni finansijski izveštaji” i tumačenju SIC-12 „Konsolidacija - entiteti za posebne namene”.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

MSFI 11, Zajednički aranžmani (objavljen maja 2012. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine), zamenjuje MRS 31 „Učešća u zajedničkim poduhvatima” i tumačenje SIC-13 „Zajednički kontrolisani entiteti – nemonetarni ulogi učesnika u zajedničkom poduhvatu”.

MSFI 12, Obelodanjivanje učešća u drugim pravnim licima (objavljen maja 2012. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine), zahteva nova obelodanjivanja za Društva koja imaju učešće u nekom zavisnom preduzeću, zajedničkom aranžmanu, pridruženom preduzeću ili nekonsolidovanom pravnom licu.

MSFI 13, Odmeravanje fer vrednosti (objavljen maja 2012. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2015. godine), ima za cilj da poboljša obelodanjivanja i postigne doslednost ovođenjem izmenjene definicije fer vrednosti.

MRS 27, Pojedinačni finansijski izveštaji i MRS 28, Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate (revidiran maja 2012. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine), izmenjeni su standardom MSFI 10, „Konsolidovani finansijski izveštaji” i MSFI 11, „Zajednički aranžmani”.

Izmene i dopune MRS 1, Prezentacija finansijskih izveštaja (objavljen juna 2012. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. jula 2012. godine), menja zahteve u pogledu obelodanjivanja stavki koje se iskazuju u Ukupnom ostalom finansijskom rezultatu.

Izmene i dopune MRS 19, Primanja zaposlenih (objavljen juna 2012. godine, važeći za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2012. godine), donosi izmene u pogledu priznavanja i odmeravanja definisanih doprinosa za penzije i otpremnina, i u pogledu obelodanjivanja svih primanja zaposlenih.

Obelodanjivanja – Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza – Izmene i dopune MSFI 7 (objavljene decembra 2012. godine i važeće za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2012. godine). Dopuna zahteva obelodanjivanja koja će korisnicima finansijskih izveštaja entiteta omogućiti da izvrše procenu efekata ili potencijalnih efekata prebijanja, uključujući pravo na poravnanje.

Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza – Izmene i dopune MRS 32 (objavljene decembra 2012. godine i važeće za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2013. godine) uključuje pojašnjenje značenje segmenta „ima zakonski sprovodivo pravo na prebijanje”.

Poboljšanja Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (objavljena maja 2012. godine, važeće za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2013. godine) uključuju poboljšanja i izmene sadržaja pet standarda.

Izmene i dopune smernica za prelazak na izveštavanje u skladu sa MSFI sadržane u MSFI 10, MSFI 11 i MSFI 12 (objavljene 28. juna 2012. godine, važeće za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2013. godine). Izmene i dopune pojašnjavaju smernice za prelazak na izveštavanje u skladu sa MSFI sadržane u MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izveštaji”. Izmene i dopune u MSFI 10, MSFI 11, „Zajednički aranžmani”, i MSFI 12, „Obelodanjivanje učešća u drugim pravnim licima”, obezbeđuju dodatno oslobađanje u obelodanjivanju uporednih podataka prilikom prelaska na izveštavanje u skladu sa MSFI.

Izmene i dopune MSFI 1, Prva primena Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja - Državni zajmovi (objavljene u martu 2012. godine, važeće za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2013. godine) oslobađaju društva koja prvi put primenjuju MSFI pune retrospektivne primene MSFI pri računovodstvenom obuhvatanju pomenutih zajmova u trenutku prelaska na izveštavanje u skladu sa MSFI.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

IFRIC 20, Troškovi odlaganja rudarskog otpada nastalog aktivnostima površinske eksploatacije, koji razmatra kada i na koji način se računovodstveno obuhvataju koristi od aktivnosti odlaganja otpada nastalog rudarskim aktivnostima.

Izmene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27 – Investicione kompanije (objavljene 31. oktobra 2012, važeće za godišnje periode koji počinju 1. Januara 2014. godine) uvodi definiciju investicione kompanije od koje se zahteva da knjigovodstveno obuhvata zavisna preduzeća u kojima ima udele po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

2.2 Uporedni podaci

Ukoliko je potrebno, Banka reklasifikuje uporedne podatke, kako bi se postigla konzistentnost sa podacima iz finansijskih izvještaja za tekuću godinu.

Nije bilo korekcija podataka za prethodnu godinu završenu 31. decembra 2011.

2.3 Koncept nastavka poslovanja

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, prema načelu istorijskog troška modifikovanog za revalorizaciju finansijskih sredstava klasifikovanih kao raspoložive za prodaju i finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha uključujući sve ugovore o derivatima.

Izrada ovih finansijskih izveštaja zahteva upotrebu procena i pretpostavki koje utiču na iskazane vrednosti sredstava i obaveza i obelodanjivanja potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i iskazane iznose prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda. Iako se ove procene zasnivaju na saznanjima rukovodstva o tekućim događajima i aktivnostima, stvarni rezultati se konačno mogu razlikovati od navedenih procena. Računovodstvene procene i pretpostavke se revidiraju na redovnoj osnovi. Promene u računovodstvenim procenama priznaju se u periodu u kojem je procena revidirana.

Finansijski položaj banke NLB d.d. Ljubljana (Matična banka)

Banka NLB d.d. Ljubljana je u toku poslednje dve godine pretrpela značajan gubitak po osnovu tekućih efekata rezervisanja za gubitke po osnovu kredita, nakon pada privrednih aktivnosti u Sloveniji. Nakon uplate dodatnog kapitala od strane većinskog akcionara banke NLB d.d. Ljubljana (Vlade Republike Slovenije), NLB Grupa trenutno posluje u okviru programa državne pomoći. U tom svetlu Grupa ima određena ograničenja u poslovanju, posebno u pogledu isplate dividendi i prinosa na instrumenate kapitala, komercijalnih strategija i proširenja poslovnih aktivnosti. Osim pomenutog, Grupa je morala da izradi plan restrukturiranja, koji je odobren od strane Nadzornog odbora i zvanično dostavljen Evropskoj komisiji na odobrenje od strane Ministarstva finansija Republike Slovenije januara 2013. godine. Plan restrukturiranja ima za cilj da obezbedi da restrukturirana Grupa nastavi da posluje održivo i u dugom roku bez pomoći države. Ključne aktivnosti predviđene planom podrazumevaju otuđenje sporednih poslovnih aktivnosti Grupe, povlačenje sa segmenata tržišta za koje se smatra da nisu od strateškog značaja i smanjenje aktive opterećene rizikom. Plan restrukturiranja predviđa da će Grupa nastaviti da beleži gubitke u 2013. godini pre povratka u profitabilnost na konsolidovanom nivou 2014. godine. S obzirom na prognozu daljih gubitaka u 2013. godini, Grupi će biti potrebna dodatna injekcija kapitala od većinskog akcionara u 2013. godini. Vlada Republike Slovenije obavezala se na pomoć bankarskom sektoru kroz obezbeđivanje dodatnog kapitala i dalje uspostavljanje Društva za upravljanje sredstvima banaka, osnovanog prošle godine radi preuzimanja nekvalitetne aktive od državnih banaka. Plan restrukturiranja predviđa povećanje kapitala Grupe u 2013. godini u iznosu od EUR 375 miliona. Najnovije predviđanje MMF-a je da će u 2013. godini Republika Slovenija morati da ubaci oko milijardu evra svežeg kapitala u državne banke. Da bi to mogla da uradi Slovenija će morati da obezbedi nova sredstva, najverovatnije preko međunarodnog tržišta dugovnih instrumenata. Uprkos kolebanjima na međunarodnom tržištu dugovnih instrumenata, Slovenija je krajem aprila 2013. godine prikupila sredstva u iznosu od 2,7 milijardi evra prodajom obveznica čija je potražnja značajno veća od upisanog iznosa.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

Finansijski položaj Banke

Banka je u toku 2012. godine pretrpela značajan gubitak u iznosu od EUR 49.807 hiljada po osnovu tekućih efekata rezervisanja za gubitke po osnovu kredita (napomena 17). S obzirom na negativna dešavanja u toku 2012. godine, Centralna banka Crne Gore je izradila stres-test sa stanjem na dan 30. juna 2012. godine na osnovu kojeg je Banka do kraja 2012. godine uvećala kapital za EUR 26,5 miliona. Akcionari Banke su u toku 2012. godine uplatili dodatni kapital u iznosu od EUR 26,5 miliona i EUR 4 miliona u vidu subordiniranog hibridnog kapitala kako bi ispunili zakonski zahtev da Banka održava minimalni koeficijent adekvatnosti kapitala od 10%. Ipak, zbog kreditnih gubitaka, na dan 31. decembra 2012. godine Banka nije ispunila minimalne zahteve Centralne banke Crne Gore i prijavila je koeficijent adekvatnosti kapitala od 8,2% (napomena 29).

Da bi ispunili propisani minimalni koeficijent adekvatnosti kapitala, akcionari Banke su dana 27. decembra 2012. godine odobrili dodatnu dokapitalizaciju u iznosu od EUR 10,5 miliona. Proces dokapitalizacije je okončan početkom 2013. godine (napomena 30). Međutim, zbog promene propisa Centralne banke u 2013. godini Banka je prijavila koeficijent adekvatnosti kapitala od 8,5% sa stanjem na dan 31. marta 2013. godine, što je još uvek ispod zakonskog minimuma.

Za potrebe rešavanja pitanja neispunjene adekvatnosti kapitala, Banka je izradila akcioni plan koji ima za cilj da se zakonom propisani nivo adekvatnosti kapitala realizuje u 2013. godini. Banka namerava da deo svog portfelja nenaplativih kredita prenese na društvo za posebne namene (SPV), koje će biti osnovano od strane Grupe. Prenos nenaplativih kredita imao bi planiran pozitivan efekat na kapital u iznosu od EUR 26 miliona. Nadalje, Banka predviđa da će ponovo početi da posluje profitabilno u 2013. godini. Na osnovu procene koju je Banka izvršila, pomenute aktivnosti, a posebno prenos nenaplativih kredita, dovele bi do toga da koeficijent adekvatnosti kapitala iznosi približno 18% do kraja godine. U slučaju da neke od planiranih aktivnosti ne budu realizovane u 2013. godini a potreba za dodatnim kapitalom bude i dalje postojala, Odbor direktora predlaže dodatno povećanje kapitala u iznosu od EUR 15 miliona do kraja 2013. godine.

NLB d.d. Ljubljana, kao većinski akcionar, uputila je Banci Pismo podrške u kome potvrđuje da će nastaviti da Banci pruža finansijsku podršku najmanje 12 meseci od datuma Pisma.

Imajući u vidu probleme proizašle iz događaja koji utiču na Banku, u ovom trenutku postoji materijalno značajna neizvesnost koja može da dovede u pitanje sposobnost Banke da nastavi da posluje u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, te je s toga moguće da Banka neće biti u mogućnosti da nastavi da realizuje sredstva i izmiruje obaveze u redovnom toku poslovanja. Međutim, bez obzira na gore pomenute okolnosti i neizvesnosti, Rukovodstvo Banke, pod pretpostavkom da će realizacija planiranog prenosa portfelja nenaplativih kredita biti uspešna i da će se očekivana podrška Vlade Slovenije kao većinskog akcionara Matične banke nastaviti, opravdano očekuje da će minimalni zahtevi u pogledu adekvatnosti kapitala Banke biti ispunjeni te je, stoga, uvereno da finansijski izveštaji Banke mogu biti sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

2.4 Prihodi i rashodi od kamata i naknada

Prihodi i rashodi od kamata se priznaju u bilansu uspeha za sve kamatonosne dužničke instrumente, korištenjem metode efektivne kamatne stope, na vremenskoj osnovi, u skladu sa uslovima obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Banke i komitenta.

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna troškova amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i rasporeda kamatnih prihoda ili kamatnih rashoda tokom relevantnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja umanjuje buduće gotovinske isplate ili uplate, kroz očekivano vrijeme trajanja finansijskog instrumenta., bilansne vrijednosti finansijskog sredstva ili obaveze. Obračun uključuje sve plaćene i primljene naknade između strana u ugovoru, koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcije i sve druge premije ili diskonte.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

Banka suspenduje obračun kamate na kredite klasifikovane u kategoriju C, D i E (nekvalitetna aktiva) i dalji obračun kamata vodi u svojim vanbilansnim evidencijama.

Prihodi i rashodi od naknada nastali su pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, a u bilansu uspjeha se priznaju u trenutku pružanja, odnosno korišćenja usluga.

Naknade za odobrene i primljene kredite se smatraju sastavnim dijelom kontinuiranog angažovanja kod rezultujućeg finansijskog instrumenta i priznaju se kao deo efektivnog prinosa tokom perioda trajanja kredita, primjenom efektivne kamatne stope.

Prihodi i rashodi po osnovu naknada po kreditima prikazani su u okviru pozicija Prihoda i rashoda od naknada.

Prihodi i rashodi od naknada uključuju i naknade za garancije i akreditive koje je Banka izdala u korist klijenata, naknade za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknade za posredničke i druge usluga koje Banka pruža. Rashode od naknada čine i rashodi naknada po osnovu kontrole od strane CBCG i rashodi naknade po osnovu osiguranja depozita.

2.5 Preračunavanje deviznih iznosa

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske izvještaje se odmjeravaju korištenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje (funkcionalna valuta).

Finansijski izvještaji su prikazani u EUR koji predstavlja funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja.

b) Transakcije i stanja

Transakcije nastale u stranoj valuti preračunate su u EUR primjenom deviznih kurseva važećih na dan poslovne transakcije.

Monetarna sredstva i obaveze iskazani u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu koji je važio na taj dan.

Pozitivne i negativne kursne razlike nastale preračunom poslovnih transakcija u stranoj valuti i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza iskazanih u stranim valutama, priznaju se u bilansu uspjeha.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.6 Rezerve za kreditne gubitke i potencijalne gubitke na ostalu aktivu i po vanbilansnim izloženostima

Metodologija i pretpostavke za procjenu rezervi za kreditne i ostale potencijalne gubitke su propisani Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list Crne Gore 60/2008 i 41/2009) i Odlukom o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list Crne Gore 64/2009, 87/2009, 66/2010, 70/2010, 2/2012). Banka, najmanje jednom mjesečno, vrši klasifikaciju stavki aktive po osnovu kojih je izložena riziku neispunjavanja obaveza dužnika i stavki vanbilansa koje za Banku predstavljaju preuzete potencijalne obaveze.

U zavisnosti od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavke aktive i vanbilansne stavke, po osnovu kojih je Banka izložena kreditnom riziku, se klasifikuju u klasifikacione grupe A – E, u skladu sa propisanim kriterijumima: kreditna sposobnost dužnika, urednost dužnika u izmirivanju obaveza, kvalitet kolaterala i drugi relevantni faktori. U skladu sa Odlukom o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, na aktivu koja se klasifikuje prema stepenu rizika Banka formira rezervacije za kreditne i potencijalne gubitke primjenom sljedećih procenata:

Kategorija	%
A	0
B1	3
B2	3
C1	15
C2	30
C3	50
C4	50
D	75
E	100

U postupku klasifikacije aktive, umjesto pravila klasifikacije po osnovu urednosti dužnika u plaćanju iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama, Banka može primijeniti pravilo po kojem se kredit ne može rasporediti u višu klasifikacionu grupu, odnosno podgrupu od:

- podgrupe B1, ako dužnik kasni sa otplatom duže od 30 dana;
- podgrupe C1, ako dužnik kasni sa otplatom duže od 90 dana;
- podgrupe C2, ako dužnik kasni sa otplatom duže od 150 dana;
- podgrupe C3, ako dužnik kasni sa otplatom duže od 210 dana;
- grupe D, ako dužnik kasni sa otplatom duže od 270 dana;
- grupe E, ako dužnik kasni sa otplatom duže od 365 dana.

U postupku analize kreditne sposobnosti dužnika i raspoređivanja stavki aktive u odgovarajuću klasifikacionu grupu, odnosno podgrupu, Banka može potraživanja iz podgrupa C1, C2 i C3 klasifikovati neposredno u višu klasifikacionu grupu, tako što će isključiti pokazatelje poslovanja koji se odnose na 2009. ,2010. i 2011 godinu, odnosno u postupku klasifikacije kredita za ulaganje u razvojni projekat procjenu vršiti analizom rentabilnosti razvojnog projekta. Olakšice za restrukturirane kredite se mogu primijeniti na kredite koji kasne do 180 dana.

Rezerva tereti rashode poslovanja i predstavlja odbitnu stavku kredita.

Potraživanja koja se klasifikuju u kategoriju E i za koja se izvrši rezerva u visini od 100% se otpisuju iz bilansa i prenose u vanbilansnu evidenciju.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.7 Porez na dobit

Trošak poreza na dobit se temelji na oporezivoj dobiti poslovne godine i sastoji se od tekućeg i odloženog poreza.

Tekući porez

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica (Službeni list RCG br. 65/2001, 12/2002, 80/2004, Službeni list CG br. 40/2008, 86/2009, 14/2012), primjenom propisane stope na iznos oporezive dobiti iskazane u Poreskom bilansu. Iznos oporezive dobiti se utvrđuje usaglašavanjem dobiti iskazane u bilansu uspjeha, za iznose prihoda i rashoda, na način definisan poreskim propisima.

Porez na dobit pravnih lica obračunava se primjenom proporcionalne stope od 9% na ukupno iskazanu dobit u poreskom bilansu (u 2011. godini stopa poreza na dobit je iznosila 9%).

Gubici po poreskom bilansu tekuće godine mogu da smanje oporezivu dobit budućeg perioda (izuzev ako gubitak proističe iz kapitalnih gubitaka ili dobitaka), ali u periodu ne dužem od 5 godina.

Odloženi porezi

Odloženi porezi se obračunavaju na privremene razlike između poreske osnovice sredstava i obaveza, i njihove knjigovodstvene vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima Banke.

Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike između poreske osnove sredstava i obaveza na dan bilansa stanja i njihovih iznosa iskazanih za svrhe finansijskog izvještavanja, a što će rezultirati oporezivim iznosima u budućim periodima.

Odložena poreska sredstva priznaju se za sve odbitne privremene razlike, neiskorišćena poreska sredstva i neiskorišćene poreske gubitke, do iznosa za koji je verovatno da će buduću oporezivu dobit biti dovoljni da omoguće realizaciju (iskorišćenje) odbitnih privremenih razlika, neiskorišćenih poreskih sredstava i neiskorišćenih poreskih gubitaka. Iskazani iznos odloženih poreskih sredstava utvrđuje se na dan bilansa stanja i umanjuje se do iznosa za koji više nije vjerovatno da će dovoljan oporezivi dobitak biti na raspolaganju, kako bi se omogućilo korišćenje svih ili dijela odloženih poreskih sredstava.

Banka je za 2012. godinu obračunala odložene poreske obaveze po osnovu:

- razlike između knjigovodstvene vrijednosti osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, koja je iskazana u finansijskim izvještajima i njihove poreske vrijednosti. Razlika je rezultat primjene različitih metoda i stopa obračuna amortizacije za potrebe finansijskog izvještavanja i za poreske svrhe;
- promjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju.

Odloženi porezi koji se odnose na naknadno mjerenje fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju obračunavaju se direktno na teret ili u korist kapitala i prenose se u bilans uspjeha istovremeno sa dobitkom/gubitkom od naknadnog mjerenja fer vrijednosti.

Odloženi porezi su obračunati primjenom stope od 9%.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.8 Zarada po akciji

a) Osnovna zarada po akciji

Akcije Banke su akcije kojima se javno trguje na Berzi. Banka izračunava i objavljuje zaradu po akciji u skladu sa MRS 33. Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem dobiti koja pripada akcionarima Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period.

	Period završen 31. decembra	
	2012.	2011.
Dobit Banke (gubitak)/ u 000 EUR	(49.807)	301
Ponderisani broj akcija	3.210.248	2.322.939
Osnovna zarada (gubitak) po akciji/ u EUR	(15,515)	0,130

Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

2.9 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju stanja sa rokom dospijeca kraćim od tri mjeseca od dana pribavljanja, uključujući gotovinu, novčana sredstva na računima kod Centralne banke Crne Gore i sredstva kod domaćih i inostranih banaka.

a) Obavezna rezerva

Obračun, izdvajanje i korištenje sredstava obavezne rezerve kod CBCG je propisano Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore. Početkom oktobra 2011. godine stupila je na snagu nova Odluka Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod CBCG (Službeni list CG br.35/11) na osnovu koje se obavezna rezerva obračunava primjenom stope 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana, 8,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite koji su ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja u roku kraćem od jedne godine, odnosno kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa 9,5%.

Odlukom o dopuni Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod CBCG (Službeni list CG, br. 35/11, 2/12) bankama se, ujedno, daje mogućnost da mogu do 35% obavezne rezerve držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora, kao i mogućnost da, u slučaju potreba za održavanjem dnevne likvidnosti, mogu koristiti do 50% sredstava obavezne rezerve. Banka je, shodno navedenoj odluci, iskoristila mogućnost investiranja 25% (do 23.04.2012 pre izmene Odluke), odnosno nakon izmene odluke 35% sredstava obavezne rezerve u državne zapise Crne Gore, dok nije koristila sredstva obavezne rezerve za održavanje dnevne likvidnosti. Na 25%, odnosno, dopunom Odluke na 15 % izdvojenih sredstava obavezne rezerve Centralna banka plaća Banci mjesečnu kamatu obračunatu po stopi od 1% na godišnjem nivou.

Banka koja nepravilno obračuna ili u propisanom roku ne izdvoji sredstva obavezne rezerve, dužna je da za utvrđeni iznos manje izdvojene obavezne rezerve, plati kamatu po stopi od 12% na godišnjem nivou.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.10 Hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju

Finansijski instrumenti se klasifikuju kao finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, ukoliko ih nije moguće svrstati ni u jednu od preostale tri grupe finansijskih instrumenata – finansijske instrumente koji se drže do dospelja, finansijske instrumente po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha, ili u kredite. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su ona za koje postoji namjera da se drže neodređeni vremenski period, a koja se mogu prodati u slučaju potrebe za obezbjeđenjem likvidnosti, odnosno u slučaju promjene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili cijene kapitala.

Sredstva se inicijalno priznaju po trošku nabavke, uključujući i neposredne transakcione troškove. Naknadno mjerenje se vrši po fer vrijednosti, dobiti/gubici od naknadnog mjerenja se priznaju u rezervama kapitala (u okviru revalorizacije rezerve) dok se sredstvo ne proda ili otuđi na drugi način, ili dok se ne utvrdi umanjenoje vrijednosti, kada se akumulirani dobiti/gubici iskazani u kapitalu uključuju u rezultat perioda.

Ovi instrumenti obuhvataju ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti, kod kojih se diskonti i premije amortizuju tokom perioda trajanja i računovodstveno iskazuju u okviru kamatnih prihoda.

2.11 Izvedeni finansijski instrumenti i računovodstveno obračunavanje zaštite od rizika

Izvedeni finansijski instrumenti se inicijalno u bilansu stanja priznaju po fer vrijednosti. Na dan bilansa se vrednuju po fer vrijednosti, koja se u bilansu stanja priznaje kao sredstvo, ukoliko je vrednovanje pozitivno, odnosno kao obaveza, ukoliko je vrednovanje negativno.

Fer vrijednost izvedenih finansijskih instrumenata se utvrđuje na osnovu tržišnih cijena i upotrebom modela diskontovanja budućih novčanih tokova ili upotrebom cjenovnih metoda, u zavisnosti od vrste i značaja pojedinog izvedenog finansijskog instrumenta.

Način priznavanja rezultujućeg dobitka/gubitaka od promjene fer vrijednosti zavisi od toga da li je izvedeni finansijski instrument određen kao instrument za zaštitu od rizika, i, ukoliko je to slučaj, od prirode stavke koja se štiti. Učinci svođenja na fer vrijednost derivata koji nisu klasifikovani kao instrumenti za zaštitu od rizika, priznaju se neposredno u bilansu uspjeha u okviru stavke dobiti, odnosno gubici od finansijskih instrumenata koji se drže za trgovanje.

Izvedeni finansijski instrumenti se uvijek razvrstavaju u grupu finansijskih instrumenata koji se drže radi trgovanja, osim ukoliko su zaključeni sa namjerom zaštite od rizika, u kom slučaju se za njihovo priznavanje primjenjuju posebna pravila računovodstva zaštite („*hedge accounting*“). U tom slučaju se izvedeni finansijski instrumenti razvrstavaju kao instrumenti za zaštitu od rizika.

Promjena fer vrijednosti instrumenata za zaštitu fer vrijednosti se priznaje u bilansu uspjeha, zajedno sa promjenom fer vrijednosti stavke koja se štiti. Efektivne promjene u fer vrijednosti instrumenata zaštite od rizika i zaštićenih stavki priznaju se u računovodstvu zaštite unutar stavke korekcije fer vrijednosti, dok se neuspješna zaštita priznaje u okviru stavke dobiti/gubici od finansijskih instrumenata za trgovanje.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.12 Krediti i poslovi lizinga

Kreditni su nederivativna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim isplatama koja se ne kotiraju na aktivnom tržištu.

Kreditni se inicijalno priznaju po fer vrijednosti na dan plaćanja. Kreditni se priznaju kada se sredstva prenesu korisniku.

Kreditni su iskazani u bilansu stanja u visini odobrenog plasmana, umanjenog za otplaćene glavnice i rezerve za kreditne gubitke, formiranim u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore. Rashodi umanjenja vrijednosti kredita se priznaju u bilansu uspjeha na poziciji Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima.

2.13 Osnovna sredstva

Osnovna sredstva iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i obezvređenje. Nabavna vrijednost uključuje izdatke koji se direktno pripisuju nabavci osnovnog sredstva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha finansijskog perioda u kome su nastali.

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode, kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti, tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja koji je prikazan u narednoj tabeli:

	%
Građevinski objekti	3
Računari i računarska oprema	20
Namještaj i oprema	10
Vozila	20

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se iz razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha.

2.14 Stečena aktiva

Stechena aktiva predstavlja imovinu koja je postala vlasništvo Banke po osnovu naplate potraživanja za plasmane koji su bili obezbijeđeni navedenom imovinom. Banka evidentira primljena sredstva po vrijednosti neotplaćene glavnice i pripadajućih kamata i drugih naknada u momentu sticanja prava. U skladu sa odredbama Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list CG 60/2008, 41/2009) Banka je dužna da izvrši klasifikaciju stečene aktive i obračun rezerve za kreditne gubitke shodno računovodstvenoj politici obelodanjenom u Napomeni 2.6.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.15 Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente se priznaju po fer vrijednosti. Fer vrijednost instrumenata, kojima se trguje na aktivnom tržištu, se određuje na osnovu objavljene tržišne cijene na datum bilansa.

Ulaganja u vlasničke finansijske instrumente koji nemaju kotiranu tržišnu cijenu na aktivnom tržištu i čija se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti, priznaju se po trošku ulaganja, umanjenom za eventualnu ispravku vrijednosti koja odražava smanjenje vrijednosti usljed nastalih gubitaka u poslovanju pravnog lica.

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica, u kojima Banka nema ni većinsko ni značajno učešće, se računovodstveno klasifikuju kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju.

Komisija za hartije od vrijednosti je Rješenjem br 03/16-2/6-09 od 22.04.2010 oduzela dozvolu za rad zavisnom društvu Banke - Društvu za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom NLB Penzija. Od 2007. godine, kada je osnovano, ovo društvo nije počelo sa radom.

Tokom 2012.godine, u postupku dobrovoljne likvidacije, Društvo je brisano iz Centralnog registra privrednog suda.

2.16 Nematerijalna ulaganja

Licence

Stečene licence iskazuju se po istorijskoj nabavnoj vrijednosti. Licence imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu ispravku vrijednosti. Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode, kako bi se troškovi licenci raspodijelili u toku njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 5 godina.

Računarski softver

Troškovi računarskih softvera kapitalizuju se u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu. Ovi troškovi se amortizuju tokom njihovog procijenjenog vijeka upotrebe od 10 godina.

2.17 Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, bez nastalih troškova. Obaveze po kreditima se naknadno iskazuju po amortizovanoj vrijednosti, sve razlike između priliva sredstava, umanjenog za transakcione troškove i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korištenja kredita, primjenom metode efektivne kamatne stope.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 mjeseci nakon dana bilansa stanja.

2.18 Izdate dužničke hartije od vrijednosti

Izdati dužnički vrijednosni papiri priznaju se u visini primljenih novčanih sredstava, umanjenih za neposredne troškove nabavke koji su povezani sa njihovim izdavanjem. Izdati dužnički vrijednosni papiri su prikazani u okviru pozicije „Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama“.

Izdati dužnički vrijednosni papiri kasnije se mjere po otplaćenju vrijednosti. Kamate, diskonti i premije se iskazuju u bilansu uspjeha kao kamatni rashodi, razgraničeni prema roku dospelosti.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.19 Akcijski kapital

Uplaćeni akcionarski kapital Banke predstavlja iznos gotovine uplaćene od strane akcionara za sve obične akcije. Akcionarski kapital Banke čine obične akcije i evidentiraju se kao posebna pozicija u bilansu stanja.

Dividende od akcija evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati. Dividende odobrene za godinu nakon datuma bilansa stanja se objelodanjuju u napomeni o događajima nakon datuma bilansa stanja.

2.20 Prebijanje finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, kada postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera da se poravnaju na neto bazi, ili da se istovremeno proda sredstvo i namiri obaveza.

2.21 Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervisanja za obaveze i troškove se priznaju kada su ispunjeni sljedeći uslovi:

- Banka ima važeću zakonsku ili ugovorenu obavezu koja je rezultat prošlih događaja;
- Postoji vjerovatnoća da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava, koja stvaraju ekonomske koristi;
- Kada se pouzdano može procijeniti iznos obaveze.

Rezervisanja se odmjeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih izdataka potrebnih za izmirenje obaveza, primjenom diskontne stope koja odražava tekuću tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca.

Rezervisanja se razmatraju na datum svakog bilansa stanja i prilagođavaju tako da odražavaju najbolju sadašnju procjenu. Ako više nije vjerovatno da će odliv sredstava koji predstavlja ekonomske koristi biti potreban za namirenje date obaveze, rezervisanje bi trebalo ukinuti preko bilansa uspjeha.

a) Primanja zaposlenih

Kratkoročne naknade zaposlenima uključuju zarade i naknade zarada i doprinose za socijalno osiguranje. Kratkoročne naknade zaposlenima priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale.

Banka i njeni zaposleni su u zakonskoj obavezi da vrše plaćanja u skladu sa definisanim planovima doprinosa Penzionom fondu Crne Gore. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Fonda. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

b) Otpremnine i jubilarne nagrade

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa, poslije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu.

Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim radnikom u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa, kao rezultat ponude u namjeri da podstakne dobrovoljni raskid radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih.

Banka isplaćuje jubilarne nagrade za stalnost u periodu 10, 20 i 30 godina.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenih se procjenjuju od strane nezavisnog aktuara. Najvažnije pretpostavke upotrebljene za aktuarski obračun su: odgovarajući diskontni faktor, broj zaposlenih koji imaju pravo na isplatu otpremnina i jubilarnih nagrada, rast plata u skladu sa rastom inflacije, napredovanje i rast plata u skladu sa minulim radom.

Otpremnine i jubilarne nagrade, koje dopijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon dana bilansa stanja, svode se na sadašnju vrijednost i izvršena su odgovarajuća rezervisanja.

b) Ostala rezervisanja

Banka, u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje operativnim rizikom u bankama (Službeni list CG br.24/2009), vrši rezervisanja za operativni rizik i potencijalne gubitke po sudskim sporovima.

2.22 Preuzete i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama

Kao dio redovnog poslovanja Banka je preuzela ugovorene i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama kao što su: garancije, obaveze za kreditiranjem i akreditive, te transakcije sa finansijskim instrumentima. Ovi finansijski instrumenti se evidentiraju u bilansu, ako i kada postanu plativi.

Rezervisanja za moguće gubitke po preuzetim i potencijalnim obavezama se formiraju na osnovu procjene mogućih gubitaka, u skladu sa kriterijumima utvđenim u Odluci o minimalnim standardima upravljanja kreditnim rizikom u bankama (Napomena 2.6).

2.23 Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 povezane strane su strane koje predstavljaju:

- društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolišu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolišu zajedno s drugim subjektima;
- pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlaštenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući Upravu Banke i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu odnosa, a ne samo na pravni oblik.

2.24 Izvještavanje o segmentima

Poslovni segment predstavlja grupu sredstava i poslovnih aktivnosti u pružanju usluga koje podliježu rizicima i koristima različitim od onih u nekim drugim poslovnim segmentima.

Banka prati poslovanje po poslovnim segmentima (privreda, stanovništvo, finansijska tržišta), koji posluju u Crnoj Gori, tako da segmentacija po osnovu geografskog područja nije relevantna za Banku.

2.25 Ključne računovodstvene procjene i prosuđivanja

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će iznositi sredstava i obaveza, sadržani u finansijskim izvještajima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.25.1 Koncept nastavka poslovanja

Ključne računovodstvene politike i procene, uključujući i faktore razmatrene od strane rukovodstva u donošenju pretpostavke da Banka i Grupa posluju u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, obelodanjene su u napomeni 2.3.

2.25.2 Gubici zbog umanjnja vrijednosti bilansnih i vanbilansnih plasmana

Banka vrši pregled kreditnog portfolia najmanje jednom mjesečno, u cilju procjene umanjnja vrijednosti kreditnih potraživanja. Banka prosudjuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju da će doći do smanjenja budućih novčanih tokova od kreditnog portfolia, koji se može identifikovati na pojedinačnim kreditima, a koji mogu uticati na bilans uspjeha. Rukovodstvo koristi stope rezervisanja utvrđene propisima Centralne banke Crne Gore za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika (identičnim grupama rezervisanja utvrđenim od strane Centralne banke Crne Gore).

Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa rezervisanja u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore objelodanjeni su u Napomeni 2.6.

2.25.3 Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost predstavlja iznos za koji se neko sredstvo može razmijeniti, odnosno obaveza izmiriti, u nezavisnoj transakciji između obaviještenih i voljnih strana.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata, kojima se trguje na aktivnoj berzi se određuju na osnovu objavljene tržišne cijene na datum bilansiranja, tj cijene koja predstavlja najbolju potražnju za finansijskim sredstvima, odnosno najbolju ponudu za finansijske obaveze.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnoj berzi se određuje upotrebom metoda vrednovanja. Metode vrednovanja uključuju upoređenje sa cijenama prilikom zadnjih transakcija, upotrebu metoda diskontovanja budućih novčanih tokova, vrednovanje na osnovu cjenovnih metoda i druge metode.

Te metode odražavaju tržišne uslove na dan vrednovanja i mogu biti različite od tržišnih uslova prije i poslije toga dana. Na dan bilansiranja se provjeravaju metode sa ciljem provjere da li odražavaju tržišne uslove, uključujući razmatranje likvidnosti i primjenu odgovarajućih kreditnih marži. Promjena tih procjena bi uticala na fer vrijednost finansijskih instrumenata namijenjenih trgovanju i finansijskih sredstava za prodaju.

2.25.4 Otpremnine i jubilarne nagrade

Ukupan trošak dugoročnih rezervisanja po osnovu budućih isplata otpremnina za odlazak u penziju i jubilarnih nagrada zaposlenih procjenjuje se na bazi aktuarskog obračuna u skladu sa MRS 19. Za ovaj obračun Banka angažuje ovlaštenog aktuara koji vrši obračun na bazi podataka iz kadrovske evidencije Banke, prema predviđenom vremenu penzionisanja zaposlenih. Sadašnja vrijednost buduće obaveze izračunava se primjenom diskontne kamatne stope.

2.25.5 Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.25.6 Globalna finansijska kriza

Globalna finansijska kriza, koja traje već petu godinu, otvorila je novo poglavlje u posmatranju i definisanju ciljeva centralnih banaka, preispitivanju njihove uloge i revidiranju ciljeva i politika za koje su monetarne vlasti bile nadležne. Očito je da obezbjeđenje stabilnosti cijena, kao osnovni princip poslovanja i implementacije politika svih centralnih banaka, danas više nije dovoljna za osiguranje makroekonomske stabilnosti. Sistemska potcijenjenost rizika u pretkriznom periodu i izostanak pravovremene reakcije u preventivnoj fazi materijalizovao se kroz rast nelikvidnosti korporativnog sektora i rast nekvalitetnih kredita u bankarskom sektoru.

Negativni ekonomski trendovi nastavili su se i u 2012. Godini, uključujući: usporenu privrednu aktivnost, pogoršanje boniteta pravnih lica i porast broja nelikvidnih preduzeća.

Negativan trend profitabilnosti bankarskog sektora Crne Gore, prouzrokovan krizom u zadnjem kvartalu 2008. godine, još uvijek traje.

Prihodi će i dalje biti pod pritiskom, a troškovna efikasnost i upravljanje rizicima i dalje će biti dominantni faktori za rezultate banaka.

Ekonomska kriza je tokom 2012. godine uticala na veći broj klijenata Banke i značajno pogoršala kvalitet kreditnog portfelja. Kako bi se obezbjedilo sigurno poslovanje, potrebno je bilo izdvojiti visok iznos dodatnih rezervacija, što je, u konačnom, rezultiralo sa poslovanjem sa gubitkom od druge polovine tekuće godine. Gubitak je u značajnoj mjeri kompenzovan sa dokapitalizacijom u iznosu od EUR 26.5 mil, od strane matične banke NLB dd. Jačanje kapitalne baze je bio i osnovni cilj definisan strategijom. Dodatna kapitalna injekciju od EUR 14.5 milje realizovana krajem 2012. godine u vidu dodatnog kapitala od 10.5 mil registrovanog u 2013. godini (napomena 30) i hibridnog kapitala u iznosu od 4 mil (napomena 23). Banka sistematski sprovodi aktivnosti identifikovane kao ključne za postizanje ciljeva, gdje se prvenstveno misli na smanjenje rizične aktive i povećanje troškovne efikasnosti. Velika pažnja je posvećena održavanju dobre likvidnosti Banke, kao ključne komponente sigurnog poslovanja.

2. Pregled osnovnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.26 Pravična vrijednost

Finansijski izvještaji su prikazani po metodu prvobitne nabavne vrijednosti, uključujući korekcije i rezervisanja u cilju svođenja pozicija sredstava na realnu vrijednost.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske aktive ili pasive, pošto zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi. Po mišljenju rukovodstva, iznosi imovine i obaveza, iskazani u finansijskim izvještajima odražavaju realnu vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

3. Prihodi i rashodi od kamata

	2012	2011
Prihodi od kamata		
Banke	121	363
Država	1.116	488
Ostale finansijske institucije	82	89
Lokalna samouprava	617	648
Privredna društva	16.733	22.701
Fizička lica	14.400	14.821
Ostalo	132	8
Ukupno prihodi od kamata	33.201	39.118
Rashodi od kamata		
Vlada	356	341
Banke	2.737	3.012
Privredna društva	3.209	4.199
Ostale finansijske institucije	1.090	2.098
Fizička lica	7.557	7.377
Lokalna samouprava	64	74
Ostalo	910	670
Ukupno rashodi od kamata	15.923	17.771
Neto prihodi od kamata	17.278	21.347

4. Troškovi za gubitke po bilansnim i vanbilansnim plasmanima

	2012	2011
Troškovi za gubitke po stavkama bilansne aktive (Napomena 17)	(58.683)	(14.720)
Troškovi za gubitke po stavkama vanbilansne aktive (Napomena 17)	(867)	253
Troškovi ostalih rezervisanja (Napomena 17)	-	(52)
Ukupno	(59.550)	(14.519)

5. Prihodi i rashodi od naknada

	2012	2011
Prihodi od naknada		
Naknade za izvršene usluge	7.362	7.460
Naknade po kreditima	1.694	2.053
Naknade po vanbilansnim poslovima	987	970
Ostale naknade	269	229
Ukupno prihodi od naknada	10.312	10.712
Rashodi naknada		
Platni promet	1.951	1.759
Naknade po vanbilansnim poslovima	156	160
Naknade po kreditima	234	328
Naknade za osiguranje depozita	1.417	1.219
Ostalo	744	702
Ukupno rashodi od naknada	4.502	4.168
Neto prihodi od naknada	5.810	6.544

6. Operativni prihodi

	2012	2011
Neto pozitivne realizovane kursne razlike	618	963
Neto nerealizovane kursne razlike	(446)	(12)
Prihodi/rashodi po osnovu trgovine derivatima i po osnovu kamatnog swapa	507	(63)
Prihodi od kastodi poslova	19	19
Ostali prihodi	332	513
Ukupno operativni prihodi	1.030	1.420

6. Operativni prihodi (nastavak)

a) Prihodi/ rashodi po osnovu trgovine derivatima i po osnovu kamatnog swapa

	2012	2011
Izvedeni finansijski instrumenti za zaštitu i osigurane stavke (Napomena 21)	38	(29)
Izvedeni finansijski instrumenti za trgovanje	469	(34)
Ukupno	507	(63)

Izvedeni finansijski instrumenti za zaštitu i osigurane stavke:

	2012	2011
Promjena u fer vrijednosti osigurane stavke	(208)	(200)
Promjena u fer vrijednosti izvedenih finansijskih instrumenata	246	171
Ukupno	38	(29)

Dobici od izvedenih finansijskih instrumenata za trgovanje u iznosu od EUR 469 hiljada su nastali po osnovu derivata u stranoj valuti, koje je Banka zaključila sa NLB d.d.

b) Ostali prihodi

Ostali prihodi se najvećim dijelom odnose na refundaciju bolovanja, primanja pripravnika i premija osiguranja, naplatu otpisanih potraživanja i otpis zastarelih obaveza, na osnovu potvrđenih stanja od strane povjerilaca Banke.

7. Opšti i ostali troškovi

	2012	2011
Troškovi plata i doprinosa	(8.045)	(7.689)
Troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	(4.059)	(4.206)
Ostali operativni troškovi	(2.279)	(2.557)
Ukupno	(14.383)	(14.452)

a) Troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive

	2012	2011
Troškovi zakupnine	(1.460)	(1.511)
Troškovi električne energije i grijanja	(159)	(165)
Troškovi obezbjeđenja imovine	(255)	(223)
Troškovi amortizacije fiksnih sredstava (Napomena 13)	(1.201)	(1.381)
Troškovi amortizacije softvera (Napomena 16 a)	(118)	(90)
Troškovi osiguranja	(177)	(179)
Troškovi održavanja poslovnog prostora i opreme	(662)	(609)
Ostali troškovi poslovnog prostora I fiksne aktive	(27)	(48)
Ukupno	4.059	(4.206)

b) Ostali operativni troškovi

	2012	2011
Troškovi revizije i stručnih naknada	(244)	(350)
Troškovi poštarine, telefona i komunikacionih mreža	(615)	(596)
Troškovi reklame i propagande	(214)	(244)
Troškovi sponzorstva i donacija	(458)	(481)
Troškovi kancelarijskog i potrošnog materijala	(125)	(172)
Troškovi amortizacije licenci	(137)	(113)
Ostali troškovi poslovanja	(486)	(601)
Ukupno	2.279	(2.557)

8. Porez na dobit

	2012	2011
Tekući poreski rashod	-	(74)
Odloženi poreski prihod/rashod	8	22
Ukupno	8	(52)

Odloženi poreski prihod u iznosu od EUR 8 hiljada je nastao po osnovu smanjenja odložene poreske obaveze na privremenu razliku računovodstvene i poreske vrijednosti osnovnih sredstava, koje je priznato u bilansu uspjeha.

Porez na dobit Banke je izračunat kao što slijedi:

Tekući porez	2012	2011
(Gubitak)/Dobitak po bilansu uspjeha prije oporezivanja	(49.815)	353
Rashodi koji se ne priznaju u poreske svrhe	320	466
Uskladjena dobit/gubitak	(49.495)	819
Stopa poreza na dobit	9%	9%
Tekući poreski rashod	-	(74)

Odloženi porez

Odložene poreske obaveze po osnovu privremene oporezive razlike računovodstvene i poreske vrijednosti osnovnih sredstava (Napomena 22)

	8	22
Odloženi poreski prihod/rashod	8	22
Porez na dobit prikazan u bilansu uspjeha - poreski rashod	8	(52)
Efektivna poreska stopa	-	14.7%

U skladu sa poreskom regulativom, u roku od pet godina od kraja godine za koju je utvrđena poreska obaveza, poreski organi mogu utvrditi dodatne obaveze po osnovu poreza na dobit. Rukovodstvo nije upoznato sa okolnostima koje mogu prouzrokovati eventualne obaveze po tom osnovu. Poslednji period koji je bio predmet inspeksijske kontrole je 2008. godina.

Banka nije priznala poreske gubitke na kraju 2012. godine zbog neizvesnosti kada bi Banka mogla da se vrati profitabilnom poslovanju i da ostvari oporezivu dobit.

9. Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija

	2012	2011
Gotov novac i nekamatonosni računi depozita		
Gotov novac		
Gotovina	12.809	13.905
Devizni računi	50.660	32.484
Žiro račun	17.509	14.456
Ostala gotovina	74	74
Ukupno gotov novac	81.052	60.919
Nekamatonosni računi depozita		
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	18.205	19.597
Ukupno nekamatonosni računi depozita	18.205	19.597
Ukupno gotov novac i nekamatonosni računi depozita	99.257	80.516
Kamatonosni računi depozita		
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	3.213	6.532
Depoziti kod ino banaka	856	1
Ukupno kamatonosni računi depozita	4.069	6.533
Ukupno novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	103.326	87.049

a) Na dan 31.decembra 2012. i 2011. godine Banka je imala sredstva na deviznim računima kod sledećih banaka:

	2012	2011
Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana	47.330	28.164
Deutsche bank A.G. zentrale Frankfurt	484	2.066
Commerzbank A.G.Frankfurt am Main Frankfurt	1.447	655
Raiffeisen zentralbank, Vienna	1.145	543
LHB bank Frankfurt	-	273
Nova Ljubljanska banka Triest	103	231
Nova Ljubljanska banka Beograd	74	186
Banca intesa SPA	-	145
Fortis banque Bruxelles	-	137
Adriabank, Vienna	-	66
Den Danske Landmandsbank Copenhagen	-	16
The bank of Tokyo	-	2
Nlb Tuzla	8	-
Nlb Razvojna	10	-
Vojvodjanska Banka	28	-
Nlb Tutinska	31	-
Ukupno	50.660	32.484

9. Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija (nastavak)

- b) Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore, koja propisuje da banke izdvajaju obaveznu rezervu u iznosu od 9.50%, odnosno 8.50% prosječnog stanja depozita po vidjenju i oročenih depozita, u zavisnosti od perioda oročavanja (Napomena 2.9).

10. Hartije od vrijedosti raspoložive za prodaju

Dužničke hartije od vrijednosti na dan 31.12.2012. godine iznose EUR 35.796 hiljada (31.12.2011. godine: EUR 18.625 hiljada).

U skladu sa usvojenom Strategijom investiranja u visoko bonitetne dužničke hartije od vrijednosti, Banka je i u 2012. godini nastavila sa jačanjem sekundarnih rezervi likvidnosti. Pored korištenja mogućnosti investiranja 25%, odnosno 35% sredstava obavezne rezerve u državne zapise Crne Gore, Banka je investirala u visoko likvidne državne slovenačke državne zapise i kuponske obveznice SID banka export.

U maju 2013 godine rejting slovenačkih zapisa po FITCH agenciji je spušten sa A- na BBB+, dok obveznice SID banka export nemaju rejting u okviru međunarodnih rejting agencija, ali, kako za njih garantira Republika Slovenija, njihov rejting je identičan državnim obveznicama za koje je FITCH A- odnosno od maja 2013 BBB+.

Državni zapisi Crne Gore su diskontne kratkoročne hartije od vrijednosti sa rokom dospijeca od 182 dana, kojima se može trgovati na sekundarnom tržištu. Diskontovana cijena na osnovu koje se izračunava kupovna cijena je ekvivalentna ponuđenoj stopi prinosa.

Na dan bilansa je izvršeno vrijednosno svođenje hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju na fer vrijednost. Fer vrijednost slovenačkih državnih zapisa i obveznica SID banka export je kotirana cijena na aktivnom tržištu, dok je fer vrijednost državnih zapisa Crne Gore određena primjenom diskontnih faktora, formiranih na bazi krivulje Euribora. Po tom osnovu kumulirani negativni efekti u neto iznosu od EUR 27 hiljade priznati su na posebnoj stavki Rezerve kapitala – revalorizacije rezerve (Napomena 24).

- a) Detalji i knjigovodstvena vrijednost investicija u hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju na dan 31.12.2012. godine su dati u sljedećoj tabeli:

	Datum kupovine	Datum dospijeca	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamo- rtizovani diskont	Promjena fer vrijednosti	Knjigovo- dstvena vrijednost
Državni	18.10.2012.	18.04.2013.	4,70	3.000	(41)	(1)	2.958
Zapisi	28.08.2012	26.02.2013.	5,70	8.550	(75)	(1)	8.474
Crne Gore	03.10.2012.	04.03.2013.	4,90	964	(12)	(1)	951
	24.10.2012.	24.04.2013.	4,20	720	(10)	-	710
Slovenački	12.08.2011.	06.06.2013.	3,99	2.000	(33)	(21)	1.946
zapisi	13.11.2012.	06.06.2013.	2,01	13.000	(113)	(134)	12.753
Obveznice							
SID	12.04.2012.	27.09.2013.	2,91	8.031	-	(27)	8.004
Ukupno				36.265	(284)	(185)	35.796

10. Hartije od vrijedosti raspoložive za prodaju (nastavak)

Na dan 31.12.2011:

	Datum kupovine	Datum dospijeća	Stopa prinosa	Nominalna vrijednost	Neamo- rtizovani diskont	Promjena fer vrijednosti	Knjigovo- dstvena vrijednost
Državni	26.10.2011.	25.04.2012	2,00	3.000	(19)	(12)	2.969
Zapisi	30.08.2011.	28.02.2012	2,40/2,60	10.000	(39)	(17)	9.944
Crne Gore	28.12.2011.	27.06.2012.	4,90	2.000	(48)	(12)	1.940
Belgijski zapisi	28.10.2011.	15.03.2012.	1,00	2.000	(4)	(1)	1.995
Slovenački zapisi	06.12.2011.	06.06.2013	3,99	2.000	(109)	(114)	1.777
Ukupno				19.000	(219)	(156)	18.625

11. Krediti i poslovi lizinga

Stanje kratkoročnih i dugoročnih kredita po vrsti komitenata:

	2012			2011		
	Kratko- ročni	Dugo- ročni	Ukupno	Kratko- Ročni	Dugo- ročni	Ukupno
Privatna društva	47.788	160.970	208.758	61.908	163.280	225.188
Društva u državnom vlasništvu	1.134	7.343	8.477	1.230	7.878	9.108
Vlada Crne Gore	34		34	65		65
Finansijske institucije	440	422	862	7.000	899	7.899
Neprofitne organizacije	476	509	985	420	3.809	4.229
Opština		7.428	7.428	954	6.579	7.533
Fondovi		5	5		24	24
Preduzetnici	69	668	737	29	1.103	1.132
Fizička lica	2.531	159.032	161.563	4.279	169.280	173.559
Ukupno	52.472	336.376	388.849	75.885	352.852	428.737
Minus: ispravka vrijednosti (Napomena 17)			(63.223)			(22.052)
Neto krediti			325.625			406.685

Kratkoročni krediti su najvećim dijelom odobravani privatnim društvima i investicionim fondovima za nabavku obrtnih sredstava. Krediti su odobravani na rok od jednog mjeseca do godinu dana, uz kamatnu stopu od 8,00 % do 15,00% na godišnjem nivou (2011: od 8,25% do 15,00%).

Dugoročni krediti su najvećim dijelom odobravani za reprogramiranje postojećih kredita i za investiciona ulaganja. Krediti su najčešće odobravani na rok od 13 mjeseci do 7 godina, sa odloženim periodom plaćanja od 6 mjeseci i promjenljivom kamatnom stopom 6MEuribor + 5,00% do 6MEuribor + 12,00% na godišnjem nivou (2011: 6MEuribor + 4,50% do 6MEuribor +12,00%, na rok od 13 mjeseci do 5 godina.)

11. Krediti i poslovi lizinga

a) Granska koncentracija kredita

Koncentracija ukupno plasiranih kredita po industrijskim granama na dan 31. decembra je sljedeća:

	2012	2011
Trgovina	89.469	95.606
Rudarstvo	5.115	7.782
Usluge, turizam, ugostiteljstvo	33.524	29.625
Građevinarstvo	48.552	48.500
Finansije	788	7.899
Administracija i druge javne usluge	7.541	7.621
Transport, skladištenje, PTT, komunikacije	5.913	10.916
Poljoprivreda	2.532	2.074
Energetika	-	1.426
Stanovništvo	161.563	173.559
Ostalo	32.530	43.729
Ukupno	388.849	428.737

b) Promjene na kreditima su bile sljedeće:

	2012	2011
Početno stanje 01.01.	428.737	435.521
Neto povećanje plasmana	(22.909)	2.973
Efekti vrednovanja štice stavke (Napomena 6)	(208)	(200)
Prenos na vanbilansnu evidenciju	(16.771)	(9.557)
Stanje na dan 31.12.	388.849	428.737

12. Faktoring i forfeiting

Banka je zaključila forfeiting aranžmane, na bazi kupovine potraživanja od članica NLB Grupacije.

Pregled po dužnicima je prikazan u sledećoj tabeli:

	2012	2011
Bellevue Hotels Group	177	234
Mtel d.o.o.Podgorica	682	833
Ukupno	859	1.067
Minus: Ispravka vrijednosti (Napomena 17)	(26)	(25)
Neto forfeiting i faktoring	833	1.042

13. Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 01.01.2012.	134	3.437	7.696	11.267
Nove nabavke	-	78	221	299
Prodaja	-	-	(2)	(2)
Rashodovanje	-	(341)	(286)	(627)
Stanje na dan 31.12.2012.	134	3.174	7.629	10.937
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 01.01.2012.	-	987	5.049	6.036
Tekuća amortizacija	-	183	1.018	1.201
Prodaja	-	-	(1)	(1)
Rashodovanje	-	(334)	(286)	(620)
Stanje na dan 31.12.2012.	-	836	5.78	6.616
Sadašnja vrijednost 31.12. 2012.	134	2.338	1.849	4.321
Nabavna vrijednost				
Stanje na dan 01.01.2011.	-	3.173	7.623	10.796
Nove nabavke	134	915	550	1.599
Prenos na građevinske objekte	-	(444)	-	(444)
Prodaja	-	(207)	(135)	(342)
Rashodovanje	-	-	(342)	(342)
Stanje na dan 31.12.2011.	134	3.437	7.696	11.267
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 01.01.2011.	-	1.102	4.388	5.49
Tekuća amortizacija	-	254	1.127	1.381
Prenos na građevinske objekte	-	(315)	-	(315)
Prodaja	-	(54)	(126)	(180)
Rashodovanje	-	-	(340)	(340)
Stanje na dan 31.12.2011.	-	987	5.049	6.036
Sadašnja vrijednost 31.12. 2011.	134	2.45	2.647	5.231

14. Stečena aktiva

Stečena aktiva se odnosi na nekretnine koje je Banka stekla u postupku namirenja potraživanja koja su bila obezbeđena navedenom imovinom. Stečena aktiva se odnosi na oduzete kolaterale sledećih komitenata:

	2012	2011
Doo „Fert-company“ Berane	73	73
Fizička lica	734	55
Ukupno stečena aktiva	807	128
Minus: ispravka vrijednosti (Napomena 17)	(77)	(56)
Neto stečena aktiva	730	72

15. Ulaganja u kapital drugih pravnih lica

	2012	2011
Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica	-	128
Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	371	255
Ukupno ulaganje	371	383

Vlasnički udio Banke u kapitalu drugih pravnih lica, broj akcija i vrijednost ulaganja na dan 31.12.2012. i 31.12.2011. godine su dati u sljedećoj tabeli:

	Učešće %	Broj akcija	2012	2011
CDA	2	2	5	5
VISA Inc	-	3,182	366	250
AD za upravljanje penzionim fondom NLB Penzija	-	-	-	128
Ukupno ulaganje			371	383

Ulaganja u kapital drugih pravnih lica predstavljaju vlasničke finansijske instrumente, razvrstane u finansijske instrumente raspoložive za prodaju. Ulaganje u CDA se ne kotira, dok se akcije VISA inc kotiraju na aktivnom tržištu.

Efekti u promeni fer vrednosti Visa akcija u neto iznosu od EUR 105 hiljada, iskazani su na posebnoj stavki u okviru pozicije Ostali kapital - revalorizacione rezerve (Napomena 24).

Učešća u CDA i VISA Inc, nemaju ni značajan uticaj ni kontrolu.

Društvo za upravljanje dobrovoljnim penzionim fondom NLB Penzija, u kome je Banka, sa upravljačkim udjelom od 51%, imala kontrolu nad poslovanjem, je tokom 2012.godine, u postupku dobrovoljne likvidacije, brisano iz Centralnog registra privrednog suda. Banci je izvršen povraćaj osnivačkog uloga u iznosu od EUR 128 hiljada.

16. Ostala aktiva

	2012	2011
Potraživanja po osnovu prodaje poslovnog prostora	443	868
Potraživanja za kamate	1.707	1.892
Razgraničeni troškovi i naknade	733	1.106
Dati avansi	13	13
Razgraničeni prihod po osnovu kamata	799	1.065
Potraživanja za naknade	131	176
Potraživanja za kartice	545	155
Ostala potraživanja	275	623
Nematerijalna ulaganja	2.023	1.918
Akumulirana amortizacija nematerijalnih ulaganja	(1.016)	(825)
Ukupno ostala aktiva	5.653	6.991
Minus: ispravka vrijednosti (Napomena 17)	(454)	(332)
	5.199	6.659

Potraživanja po osnovu prodaje poslovnog prostora na dan 31. decembra 2012. godine odnose se na potraživanja od Vlade – Glavni račun trezora – Opština Bijelo Polje u iznosu od EUR 373 hiljade (2011: EUR 455 hiljada), i potraživanja od ostalih komitenata u iznosu od EUR 70 hiljada (2011: EUR 130 hiljada).

a) Promjene na nematerijalnim ulaganjima su sledeće:

	Softwer	Licence	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje na dan 01.01.2012.	1.192	726	1.918
Nove nabavke	48	121	169
Rashodovanje	(29)	(35)	(64)
Stanje na dan 31.12.2012.	1.211	812	2.023
Ispravka vrijednosti			
Stanje na dan 01.01.2012.	523	302	825
Tekuća amortizacija	118	137	255
Rashodovanje	(29)	(35)	(64)
Stanje na dan 31.12.2012.	612	404	1.016
Sadašnja vrijednost 31.12. 2012.	599	408	1.007
Sadašnja vrijednost 31.12. 2011.	669	424	1.093

17. Rezerve za kreditne gubitke i potencijalne kreditne gubitke na ostalu aktivu i vanbilansne izloženosti

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list CG br. 60/2008, 41/2009) i Odlukom o privremenim mjerama za upravljanje kreditnim rizikom u bankama (Službeni list CG 64/2009, 87/2009, 66/2010, 70/2010, 2/2012) izvršena je klasifikacija dužnika na dan 31. decembra 2012. godine i procijenjene su rezervacije po stavkama aktive i vanbilansnih izloženosti u sledećem iznosu:

	2012	2011
Rezerve po kreditima (Napomena 11)	63.223	22.052
Rezerve za stečenu aktivu (Napomena 14)	77	56
Rezerve po kamatama i ostaloj aktivu (Napomena 16)	454	332
Rezerve za forfeting i faktoring (Napomena 12)	26	25
Ukupno rezerve po bilansnim pozicijama	63.780	22.465
Rezervisanja za garancije i preuzete obaveze	2.758	1.891
Rezervisanja za sudske sporove	61	61
Rezervisanja za ostale operativne rizike	407	407
Ukupno rezerve po vanbilansnim pozicijama	3.226	2.359
Ukupno rezerve za obezbjeđenje od potencijalnih gubitaka	67.006	24.824

Napomene NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u 000 EUR osim ako nije drugačije naznačeno)

17. Rezerve za kreditne gubitke i potencijalne gubitke na ostalu aktivu (nastavak)

a) Promjene na rezervama za potencijalne gubitke u toku 2012. i 2011. godine bile su sljedeće:

	2012				2011			
	Bilansna aktiva	Vanbilansna aktiva	Ostala rezervisanja	Ukupno	Bilansna aktiva	Vanbilansna aktiva	Ostala rezervisanja	Ukupno
Stanje na dan 01.01.	22.465	1.891	468	24.824	21.968	2.144	416	24.528
Povećanje rezervi	132.226	9.980	-	142.206	16.311	34	52	16.396
Ukidanje rezervi	(73.543)	(9.113)	-	(82.656)	(1.590)	(287)	-	(1.877)
Neto troškovi (Napomena 4)	58.683	867	-	59.550	14.720	(253)	52	14.519
Prenos na vanbilansnu evidenciju	(17.368)	-	-	(17.368)	(14.224)	-	-	(14.224)
Stanje na dan 31.12.	63.780	2.758	468	67.006	22.465	1.891	468	24.824

U okviru iznosa od EUR 17.368 hiljada, koji je prenesen na vanbilans, na E kategoriju kredita se odnosi EUR 16.771 hiljada (Napomena 11), na E kategoriju ostalih sredstava EUR 597 hiljada (Napomena 16).

Napomena: u koloni ostala rezervisanja uključeni su iznosi rezervisanja za operativne rizike (EUR 407 hiljada) i sudske sporove (EUR 61 hiljada).

18. Depoziti

	2012	2011
Nekamatonosni depoziti	1.897	3.748
Kamatonosni depoziti	352.988	372.498
Ukupno	354.885	376.246

a) Nekamatonosni depoziti

Depoziti po viđenju	2012	2011
Privredna društva u privatnom vlasništvu	1.470	3.170
Inostrane banke	293	494
Ostali	58	59
Inostrana preduzeća	37	12
Domaće banke u privatnom vlasništvu	5	6
Pokriće po akreditivima	3	2
Preduzetnici	-	2
Zavod za zapošljavanje	2	2
Domaće neprofitne organizacije	1	1
Domaća privredna društva u državnom vlasništvu	28	-
Ukupno depoziti po viđenju	1.897	3.748

18. Depoziti (nastavak)

b) Kamatonosni depoziti

Depoziti po viđenju	2012	2011
Privredna društva u privatnom vlasništvu	46.881	57.394
Fizička lica, rezidenti	52.359	53.344
Fizička lica, nerezidenti	20.929	20.733
Domaća privredna društva u državnom vlasništvu	13.298	6.931
Domaće neprofitne organizacije	3.271	5.524
Vlada RCG	4.286	4.039
Inostrana preduzeća	1.019	2.381
Domaće finansijske institucije u priv. vlas	1.844	2.045
Inostrane finansijske institucije	53	916
Ostali	971	876
Osiguravajuća društva u privatnom vlasništvu	493	787
Preduzetnici	421	372
Opštine	1.129	367
Inostrane neprofitne organizacije	365	322
Domace banke u privat.vlas	258	253
Republički fond za zdravstvo	816	180
Organizacije u javnom vlasništvu	166	174
Ostali fondovi	131	133
Penzioni fond - privatni	53	42
Fond za razvoj	66	34
Vladine agencije	29	3
Penzioni fond - državni	2	2
Ukupno depoziti po viđenju	148.840	156.849

18. Depoziti (nastavak)

Oročeni depoziti	2012	2011
Fizička lica, rezidenti	116.279	109.202
Privredna društva u privatnom vlasništvu	26.137	54.098
Fizička lica, nerezidenti	31.783	24.179
Osiguravajuća društva u privatnom vlasništvu	7.376	11.994
Ostalo	1.678	3.838
Vlada RCG	3.278	3.278
Investicioni fondovi	3.697	2.312
Privredna društva u državnom vlasništvu	8.954	2.050
Domaće finansijske institucije	645	1.500
Neprofitne organizacije	2.147	1.347
Organizacije u javnom vlasništvu	202	659
Opštine	1.509	532
Vladine agencije	-	300
Penzioni fond- privatni	-	250
Inostrana privredna društva	40	100
Penzioni fond- državni	10	10
Fond za razvoj	413	-
Ukupno oročeni depoziti	204.148	215.649
Ukupno kamatonosni depoziti	352.988	372.498

19. Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama

	2012	2011
Obaveze po uzetim kreditima	57.887	78.726
Obaveze po emitovanim obveznicama	3.996	3.991
Ukupno	61.883	82.717

a) Obaveze po uzetim kreditima:

	2012	2011
Nova Ljubljanska banka d.d.	15.114	22.147
The European Investment Bank	18.768	20.000
EFSE	7.625	12.375
KFW	11.636	14.545
IFC Washington	1.667	5.000
SID banka export d.d.Ljubljana	3.077	4.615
CBCG	-	44
Ukupno	57.887	78.726

19. Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama (nastavak)

	2012	2011
Dospjelo za plaćanje u roku od 12 meseci od datuma bilansa	34.029	41.767
Dospijeva za plaćanje u roku 1-5 godina	20.474	30.498
Dospijeva za plaćanje u roku preko 5 godina	3.384	6.461
Ukupno	57.887	78.726

Najveći broj kredita koje Banka koristi odnosi se na dugoročne kreditne linije odobrene od strane matične banke NLB d.d. Ljubljana, sa rokom dospelja do 2017. godine. Kamatna stopa koju Banka plaća na kredite odobrene od NLB d.d. Ljubljana kreće se u rasponu od 6MEuribor + 2,00% do 2,70%.

Osim kredita od matične banke, 27.11.2007. godine Banka je sa Slovenskom izvoznom i razvojnom bankom d.d., Ljubljana (SID) potpisala Ugovor o kreditu u iznosu od EUR 10.000 hiljada, rokom dospelja 2014. godine. Na navedenu kreditnu liniju, Banka plaća kamatu u iznosu od 6MEuribor + 1,45% godišnje. Cjelokupan iznos obaveza po ovom kreditu, Banka je klasifikovala kao kratkoročni kredit, usljed kršenja pokazatelja za kapitalnu adekvatnost (ispod 10%).

Banka koristi kredite odobrene od strane Evropskog fonda za jugoistočnu Evropu (EFSE) sa rokovima dospelja od 2013. do 2014. godine. Kamatna stopa koju Banka plaća na pomenute kredite kreće se u rasponu od 6MEuribor + 2,00% do 6MEuribor + 4,25% godišnje.

Banka se *čl.11 (m) Pokazatelji* iz Okvirnog Ugovora o kreditu od 23.04.2007. godine i *čl. 11.2. Pokazatelji* iz Aneksa 1 Okvirnog Ugovora o kreditu od 22.04.2009. godine obavezala da će poštovati sve definisane limite za finansijske pokazatelje, jer u suprotnom kreditor zadržava pravo da zahtijeva prijevremenu otplatu navedenih kredita (djelimično ili u cjelosti) i da raskine Okvirne i Pojedinačne Ugovore o kreditu. Banka je, usljed kršenja limita za finansijske pokazatelje, cjelokupan iznos obaveza po EFSE kreditima u ovim finansijskim izvještajima klasifikovala kao kratkoročni kredit.

Dana 26.10.2009. godine Banka je sa Njemačkom razvojnom bankom (KfW) potpisala dva kreditna aranžmana u ukupnom iznosu od EUR 16.000 hiljada (EUR 14.000 hiljada namijenjenih finansiranju malih i srednjih preduzeća (SME) i EUR 2.000 hiljada namijenjenih finansiranju energetske efikasnosti (EE)) sa rokom dospelja do 2016. godine i sledećim kamatnim stopama: za kredit koji je namijenjen finansiranju SME, 6MEuribor + 3,60%, koja se primjenjivala do 29.06.2012. godine nakon čega je dogovorena primjena fiksne kamatne stope u iznosu od 5,00% p.a. i za kredit namijenjen finansiranju EE, 2,40% p.a. fiksno. *Članom 11. Financial Ratios* i *Aneksom 3. Financial Ratios and Reports* Ugovora o kreditu definisani su finansijski pokazatelji i limiti za iste, a obzirom da je Banka na 31.12.2012. godine u kršenju limita za pet pokazatelja, KfW je izdao Pismo podrške Banci sa rokom važenja od 01.07.2012. do 30.06.2013. godine, usljed čega je Banka cjelokupan iznos obaveza po ovom kreditu klasifikovala kao kratkoročni kredit.

Banka je 16.06.2009. godine potpisala Ugovor o kreditu sa Međunarodnom finansijskom korporacijom (IFC) u iznosu od EUR 10.000 hiljada sa rokom dospelja jun 2013. godine i uz kamatnu stopu od 6MEuribor + 3,25%. S obzirom da je Ugovorom definisano da visina marže zavisi od ocjene kreditnog rejtinga NLB d.d. Ljubljana marža je korigovana, tako da na 31.12.2012. godine iznosi 4,25%. Na 31.12.2012. godine Banka je bila u kršenju 5 pokazatelja po ovom ugovoru o kreditu. Kako je obaveza već bila klasifikovana kao kratkoročna zbog datuma dospelja u 2013. godini, kršenje pokazatelja nije uticalo na promenu klasifikacije,

19. Obaveze po uzetim kreditima i pozajmicama (nastavak)

Ugovor o kreditu sa Evropskom investicionom bankom (EIB) u iznosu od EUR 20.000 Banka je potpisala 21.12.2009. godine. Ugovorena sredstva je povlačila u tranšama, tako da su za sve tranše ponaosob dogovarani različiti uslovi. Stoga su ugovorene kamatne stope od 2,776%, 2,305%, 2,987% i 3,362% sa rokom dospeljeća 2018. i 2019. godine.

b) Obaveze po emitovanim obveznicama su prikazane u tabeli:

	2012	2011
Lovćen osiguranje AD, Podgorica	2.000	2.000
NLB razvojna banka Banja Luka	1.000	1.000
NLB Priština	500	500
SAVA Montenegro AD, Podgorica	500	500
Razgraničeni transakcioni trošak emisije obveznica	(4)	(9)
Ukupno	3.996	3.991

U cilju usklađivanja ročne strukture bilansa i upravljanja kamatnim rizikom, u skladu sa Odlukom Skupštine akcionara Banke od 29.09.2010. godine, Banka je emitovala (II emisija) dužničke obveznice u iznosu od EUR 5.000 hiljada, sa rokom dospeljeća od 3 godine. Od ukupne emisije realizovano je EUR 4.000 hiljade sa fiksnom kamatnom stopom od 6,50%, koja se obračunava proporcionalnom metodom i isplaćuje polugodišnje. Emitovane obveznice dospeljevaju u novembru 2013. godine.

20. Obaveze prema Vladi

Obaveze prema Vladi čine obaveze prema sljedećim povjeriocima:

	2012	2011
Investiciono- razvojni fond	4.507	3.908
Fond za razvoj Crne Gore	307	467
Direkcija za razvoj malih i srednjih preduzeća	238	329
Ukupno	5.052	4.704

Najveći dio obaveza prema Vladi se odnosi na kredite od Investicionog razvojnog fonda, za koje je ugovorena fiksna kamatna stopa od 1,75 do 5,00%.

21. Derivativne finansijske obaveze koje se koriste kao instrument zaštite

Derivativne finansijske obaveze koje se koriste kao instrument zaštite se odnose na kamatni swapkoji na dan 31.12.2012. godine iznosi EUR 200 hiljada (31.12.2011. godine EUR 441 hiljada).

Detalji, kao i mark to market vrijednost kamatnih swapova za zaštitu, na dan 31.12.2012. i 2011. godine dati su u sljedećoj tabeli:

Datum zaključenja	Dospjeće	Nominalna vrijednost	Kamatna stopa	NPV 2012	NPV 2011
15.06.2006.	19.06.2013.	10.000	4,120/EURIBOR3M	(200)	(441)
Ukupno				(200)	(441)

Neto prihodi/rashodi od vrijednosnog svođenja u računovodstvu zaštite su u bilansu uspjeha iskazani u okviru pozicije Operativni prihodi – prihodi po osnovu trgovanja (neto) derivativima, i po osnovu kamatnih swapova (Napomena 6).

Ugovorene vrijednosti izvedenih finansijskih instrumenata su objelodanjene u Napomeni 25.

22. Ostale obaveze

	2012	2011
Primljeni avansi za otplate kredita	1.450	1.744
Razgraničena kamata po osnovu pozajmica i depozita	3.546	3.444
Razgraničene provizije na date kredite i garancije	2.500	2.856
Obaveze prema zaposlenima, u skladu sa zahtjevima MRS 19	731	724
Razgraničeni nefakturisani troškovi	547	708
Obaveze prema dobavljačima	269	191
Obaveze za neraspoređene prilive	10.558	163
Obaveze za odložene poreze	29	29
Obaveze za porez na dobit	-	74
Obaveze po kamatama	9	106
Obaveze za isplatu dividendi	9	9
Obaveze za sporne uplate sa nostro racuna	701	-
Ostale obaveze	1.026	260
Ukupno	21.375	10.308

U okviru ove pozicije najznačajnija stavka – EUR 10.500 hiljada se odnosi na uplaćena sredstava po osnovu emisije akcija, nakon registracije ova sredstva su reklasifikovana na poziciju osnovnog kapitala (Napomena 30)

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)

22. Ostale obaveze (nastavak)

a) Promjene na obavezama prema zaposlenima, u skladu sa zahtjevima MRS 19, u toku 2012. i 2011. godine bile su sljedeće:

	2012					2011	
	Rezervisanje za otpremnine	Rezervisanje za jubilarne nagrade	Rezervisanje za godišnje odmore	Rezervisanje za otpremnine za jubilarne nagrade	Rezervisanje za godišnje odmore	Rezervisanje za godišnje odmore	Ukupno
Stanje na dan 01.01.							
Iskorištena rezervisanja	516 (31)	24 (1)	184 (184)	431 (16)	45 (6)	190 (190)	666 (212)
Povećanje rezervisanja	22	1	200	101	-	184	285
Ukidanje rezervisanja				-	(15)	-	(15)
Stanje na dan 31.12.	507	24	200	516	24	184	724

Troškovi rezervisanja za obaveze prema zaposlenima, u skladu sa zahtjevima MRS 19, su u bilansu uspjeha iskazani u okviru pozicije Opšti i ostali troškovi - troškovi plata i doprinosa (Napomena 7).

b) Promjene na odloženim poreskim obavezama u toku 2012. i 2011. godine bile su sljedeće:

	Privremene razlike u osnovnim sredstvima		Promjena fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju		2011	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Stanje na dan 01.01.						
Smanjenje priznato u bilansu uspjeha (Napomena 8)	29 (8)	-	-	29 (8)	55 (22)	55 (22)
Smanjenje (povećanje) priznato u kapitalu (Napomena 24)	-	8	8	8	(4)	(4)
Stanje na dan 31.12.	21	8	8	29	29	29

23. Subordinisani dug i hibridni instrumenti

Na dan 31.12.2012. Banka iskazuje dva subordinisana dugoročna kredita i jedan hibridni instrument, koji se u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka (Službeni list CG br. 38/11), uključuju u dopunski kapital II. Krediti su uzeti od NLB InterFinanz AG Zurich, EFSE Vestern Balkan B.V. i NLB d.d. sa ciljem održavanja ciljnog koeficijenta kapitalne adekvatnosti, koji po zakonskoj regulativi ne smije biti manji od 10%.

Subordinisani i hibridni dug se odnosi na sledeće:

	Datum dospijeca	Kamatna stopa	Iznos kredita	
			2012	2011
NLB InterFinanz AG Zurich	29.12.2018.	6MEuribor+4,50% do 29.12.2014. g	5.000	5.000
		6MEuribor+8,50% od 30.12.2014. g do 29.12.2018. g		
EFSE Vestern Balkan B. V.	30.06.2020.	6MEuribor+5,70% do 30.06.2015.g	5.000	5.000
		6MEuribor +7,70% od 01.07.2015. g do 30.06.2020.g.		
NLB d.d. Ljubljana (hibridni dug)	28.12.2017	6MEuribor+12%	4.000	-
Ukupno			14.000	10.000

Subordinisani krediti ne nose pravo zamjene za kapital, i posljedično ne predstavljaju nove potencijalne obične akcije.

Hibridni instrument se konvertuje u nove akcije (osnovni kapital) samo pod uslovom da:

- nivo sopstvenih sredstava padne ispod iznosa od 75% propisanog nivoa,
- Banka u roku od 90 dana ne poveća sopstvena sredstva do propisanog nivoa.

24. Kapital

	2012	2011
Emitovani kapital - obične akcije	39.425	12.925
Emisiona premija	7.146	7.146
Ostali kapital	5.581	5.664
Neraspoređena dobit	(36.572)	13.235
Ukupno	15.580	38.970

Akcijski kapital čine obične akcije, istog reda, izdate u nematerijalizovanom obliku upisom na račune imaoca u centralnom registru kod CDA. Imaoci akcija imaju pravo učešća u upravljanju, pravo na dio dobiti (dividendu) i pravo na odgovarajući dio imovine pri likvidaciji ili stečaju, u skladu sa zakonom.

24. Kapital (nastavak)

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2012. godine sastoji se od 7.085.700 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od EUR 5,5640 (31. decembra 2011. godine: 2.322.939 akcija).

Zakonom o bankama (Službeni list CG br. 17/2008, 44/2010), koji je stupio na snagu 19.03.2008. godine, definisan je minimalni iznos novčanog kapitala banke u vrijedosti od EUR 5.000 hiljada. Na dan 31. decembra 2012. godine sopstveni kapital Banke je iznosio EUR 25.733 hiljade (31. decembra 2011. godine EUR 47.448 hiljada).

Vlasnička struktura akcijskog kapitala banke na dan 31. decembra 2012. i 2011. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

	2012	% učešća	2011	% učešća
Nova Ljubljanska banka d.d.				
Ljubljana	38.126	96,75	11.626	89,95
EBRD	883	2,24	883	6,83
Ostali akcionari	416	1,06	416	3,22
Ukupno	39.425	100,00	12.925	100,00

a) Ostali kapital čine

	2012	2011
Revalorizacije rezerve	83	5
Ostale rezerve	5.498	5.659
Ukupno	5.581	5.664

Revalorizacije rezerve

Revalorizacije rezerve predstavljaju kumulativne nerealizovane dobitke/gubitke od promjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata raspoloživih za prodaju, umanjene za odložene poreze.

Promjene na revalorizacionoj rezervi u toku 2012. i 2011. godine, prikazane u Izvještaju o promjenama na kapitalu, bile su sljedeće:

	Vlasničke hartije od vrijednosti	Dužničke hartije od vrijednosti	2012	2011
Stanje 01.01.	147	(142)	5	45
Promjena fer vrijednosti	116	(30)	86	(44)
Odloženi porez (Napomena 22)	(11)	3	(8)	4
Stanje 31.12.2012	252	(169)	83	5

24. Kapital (nastavak)
b) Dokapitalizacija

Na Vanrednoj Skupštini akcionara, održanoj 14.09.2012.godine, donesena je Odluka o emisiji akcija postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine u ukupnoj vrijednosti od EUR 38.910 hiljada. Rješenjem o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija br.02/2e-24/6-12 od 25.10.2012. godine, Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je potvrdila uspješnost prodaje akcija u ukupnoj vrijednosti od EUR 26.500 hiljada (4.762.761 akcija, pojedinačne nominalne vrijednosti 5,564 Eur-a), što čini 68.10% odobrenog obima emisije.

Na osnovu navedenog rješenja, izvršena je registracija emitovanih akcija kod Centralne depozitne agencije.

Troškovi, neposredno povezani sa emisijom novih akcija, su priznati u kapitalu, kao smanjenje rezervi kapitala, što je prikazano u Izvještaju o promjenama na kapitalu.

25. Vanbilansna evidencija

	2012	2011
Rizična vanbilansna aktiva		
Nepokriveni dokumentarni akreditivi	5.531	4.399
Kratkoročne garancije	22.886	33.708
Dugoročne garancije	25.570	30.798
Preuzete obaveze iz odobrenih kredita	6.670	16.851
Ukupna rizična vanbilansna aktiva	60.657	85.756
Ostala vanbilansna aktiva		
Ugovorene vrijednosti izvedenih finansijskih instrumenata	10.000	10.000
Ostale vanbilansne izloženosti banke	1.763.494	1.852.100
Ukupno ostala vanbilansna aktiva	1.773.494	1.862.100
Memorandum racuni		
Otpisani krediti	47.106	29.799
Otpisane kamate	13.098	6.192
Ukupno memorandum racuni	60.204	35.991
Ukupno vanbilansna evidencija	1.894.355	1.983.847

a) Garancije su date lokalnim vlastima i preduzećima za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla. Na izdate garancije i ostale preuzete obaveze Banka je izdvojila rezervacije u iznosu od EUR 2.758 hiljada (2011: EUR 1.891 hiljada) (Napomena 17).

b) Ugovorene vrijednosti izvedenih finansijskih instrumenata u iznosu od EUR 10.000 hiljada (2011: EUR 10.000 hiljada) se odnosi na kamatni swap, zaključen sa NLB d.d.

c) Otpisani krediti i kamate predstavljaju vanbilansno evidentirana potraživanja od dužnika sa kojima Banka vodi sudske sporove ili čija potraživanja nisu naplaćena u određenom vremenskom periodu.

d) Ostale vanbilansne stavke

Ostale vanbilansne stavke se, najvećim dijelom, odnose na primljena sredstva obezbjeđenja u iznosu od EUR 1.671.049 hiljada i poslove u ime i za račun trećih lica u iznosu od EUR 92.425 hiljada, koje Banka vrši uz odgovaraju naknadu i po kojima ne snosi bankarski ili drugi rizik.

25. Vanbilansna evidencija (nastavak)

U okviru poslova u ime i za račun trećih lica iznos od EUR 10.620 hiljada (2011: EUR 10.820 hiljade) se odnosi na kredit odobren Banci radi izmirenja obaveza po osnovu popravke i zaplijene brodova tokom sankcija Ujedinjenih nacija Crnogorskog preduzeća „Prekookeanska plovidba“. Ugovorom između Banke i Vlade Republike Crne Gore, Vlada je preuzela sva prava i obaveze koje proističu iz ugovora između Montenegrobanke a.d. i Narodne banke Jugoslavije.

Banka je preuzela obavezu praćenja, naplate i plaćanja kupcu (NLB d.d. Ljubljana, Razvojna banka Banja Luka) participacije po osnovu prodatih kredita u vrijednosti od EUR 54.912 hiljada (2011: EUR 59.159 hiljada), kao i potencijalnih obaveza - risk participacion po osnovu prodatih garancija NLB d.d. u iznosu od EUR 3.400 hiljada (2011: EUR 3.400 hiljada). Hartije od vrijednosti na čuvanju, po osnovu kastodi usluga koje Banka vrši za klijente, iznose Eur 23.093 hiljada (2010: 13.062 hiljade). Evidentirani poslovi u ime i za račun trgovaca - *loyalty* kartice iznose EUR 400 hiljada (2011: 273 hiljade).

Struktura primljenih sredstava obezbjeđenja je data u narednom pregledu:

	2012	2011
Nekretnine	806.243	888.097
Hartije od vrijednosti	2.853	2.776
Ostalo	861.953	864.315
Ukupno	1.671.049	1.755.188

26. Odnosi sa povezanim licima

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Transakcije uključuju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti i lična primanja članova Uprave i lica sa zaključenim individualnim ugovorima.

Poslovi sa povezanim licima se vrše po tržišnim uslovima i cijenama.

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(sui iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)
26. Odnosi sa povezanim licima (nastavak)

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31.12.2012. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećoj tabeli:

	NLB d.d. Ljubljana	Nlb Trieste	NLB Leasing Podgorica	NLB Interfinanz	NLB Razvojna banka	Tuzlanska banka	NLB Kontinental Pristina	Tutunska banka	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja										
Devizni racuni	47.330	102	-	-	10	8	-	75	31	47.556
Orocena sreds.kod banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	706
Izvedeni finansijski instrum.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	41	-	-	-	-	-	41
Ukupno potraživanja	47.330	102		41	10	8	-	75	31	48.303
Obaveze										
Depoziti po vidjenju	125	-	1.114	53	-	6	25	68	52	1.479
Oroceni depoziti										119
Primljeni krediti	15.114	-	-	5.000	-	-	-	-	-	20.114
Izvedeni finansijski instrumenti	200	-	-	-	-	-	-	-	-	200
Hibridni krediti										
Duznicke HOV	4.000	-	-	-	-	-	-	-	-	4.000
Ostale obaveze	10.644	-	-	140	9	-	4	-	-	10.797
Ukupno obaveze	30.083	-	1.114	5.193	1.009	6	529	68	52	38.209
Neto potraživanja(obaveze)	17.247	102	(1.114)	(5.152)	(999)	2	(529)	7	(21)	10.094
Vanbilansne stavke	12.569				1.736		280		3	14.588

Tokom 2012. godine Banka je poslovala sa matičnom bankom pod uobičajenim tržišnim uslovima. Pojedinačno najznačajnije transakcije i stanja odnose se na matičnu banku i povezana lica i predstavljaju plasmane, pozajmice i subordinisani dug čiji uslovi su obelodanjeni u napomenama 9, 19. i 23.

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine

(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)

26. Odnosi sa povezanim licima (nastavak)

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Trieste	NLB Leasing Podgorica	LB Interfi- nanz	Razvojna banka	Tuzlanska banka	NLB Pristina	NLB Kontinent al banka	Ostala povezana lica	Poveza na fizička lica	Ukupno
Prihodi											
Prihodi od kamata	36	-	-	-	-	-	-	-	-	30	66
Prihodi od naknada	23		9		25	1	-	-	-	-	58
Finansijski prihodi	800										800
Ukupno prihodi	859	-	9	-	25	1	-	-	-	30	924
Rashodi											
Rashodi kamata	(1.056)	-	(11)	(448)	(66)	-	(33)	-	(14)	(4)	(1.632)
Rashodi provizija	(211)	(1)	-	(8)	(6)			(22)	-	-	(248)
Finansijski rashodi	(51)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(51)
Trošk.zakupa.licni i mater.	17	-	(757)	-	-	-	-	-	-	(984)	(1.724)
Ukupno rashodi	(1.301)	(1)	(768)	(456)	(72)	-	(33)	(22)	(14)	(988)	(3.655)
Neto prihodi/(rashodi)	(442)	(1)	(759)	(456)	(47)	1	(33)	(22)	(14)	(958)	(2.731)

Ostala povezana lica su: Akcionarsko društvo za upravljanje penzionim fondom NLB Penzija (do 15.08.2012) i pridružena stranka u Grupaciji NLB Adria Bank Vienna.

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine

(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)

26. Odnosi sa povezanim licima (nastavak)

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31.12.2011. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećoj tabeli:

	NLB d.d. Ljubljana	Nlb Trieste	LHB Frankfurt	NLB Leasing Podgorica	NLB Interfin anz	Razvojna banka	Tuzlansk a banka	NLB Kontinenta Pristina	Tutunska banka	Ostala povezana lica	Povezana fizička lica	Ukupno
Potraživanja												
Devizni računi	28.164	231	273	-	-	-	-	-	186	-	-	28.920
Orocena sreds.kod banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dati krediti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Izvedeni finansijski instrum.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostala potraživanja	-	-	-	-	66	-	-	-	-	-	-	67
Ukupno	28.164	231	273	-	66	-	-	-	186	66	1.028	30.014
Obaveze												
Depoziti po vidjenju	255	-	-	1.179	916	3	47	103	31	28	50	2.654
Oroceni depoziti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	93	343
Primljeni krediti	22.147	-	-	-	5.000	-	-	-	-	-	-	27.147
Izvedeni finansijski instrumenti	441	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	441
Duznicke HOV	-	-	-	-	-	1.000	-	500	-	-	-	1.500
Ostale obaveze	228	-	-	-	2	14	-	4	-	7	-	255
Ukupno obaveze	23.071	-	-	1.179	5.918	1.017	47	607	31	28	143	32.340
Neto potraživanja (obaveze)	5.093	231	273	(1.179)	(5.852)	(1.017)	(47)	(607)	155	(28)	885	(2.326)
Vanbilansne stavke	35.203	-	264	-	-	2.998	-	13	635	111	-	39.224

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)
26. Odnosi sa povezanim licima (nastavak)

	NLB d.d. Ljubljana	NLB Trieste	LHB Frankfurt	NLB Leasing Podgorica	LB Interfi- nanz	Razvojna banka	Tuzlanska banka	NLB Kontinen Pristina tal banka	Ostala Povezana povezana fizička lica	Ukupno
Prihodi										
Prihodi od kamata	135	1	1	-	-	-	-	-	-	175
Prihodi od naknada	28	-	-	13	-	39	1	-	-	81
Finansijski prihodi	403	-	-	-	-	-	-	-	-	403
Ukupno prihodi	566	1	1	13	-	39	1	-	38	659
Rashodi										
Rashodi kamata	(1.165)	-	-	(16)	(304)	(66)	-	(33)	(15)	(1.601)
Rashodi provizija	(264)	(2)	(2)	-	(8)	(11)	-	-	-	(307)
Finansijski rashodi	(276)	-	-	-	-	-	-	-	-	(276)
Trošk. zakupa. lični i mater.	(1)	-	-	(784)	-	-	-	-	(874)	(1.659)
Ukupno rashodi	(1.706)	(2)	(2)	(800)	(312)	(77)	-	(33)	(15)	(3.843)
Neto prihodi/(rashodi)	(1.140)	(1)	(1)	(787)	(312)	(38)	1	(33)	(15)	(3.184)

26. Odnosi sa povezanim licima (nastavak)

Obračunata lična primanja za povezana fizička lica, po vrstama primanja, u 2012. godini iznosila su:

	Uprava Banke	Ključno rukovodstvo	Članovi odbora	Ukupno
Plate i druge kratkoročne ugodnosti	368	570	-	938
Otpremnine i druge usluge	35	-	-	35
Dugoročne naknade	8	-	-	8
Naknada za članstvo u odborima	-	-	3	3
Ukupno	411	570	3	984

Na 31.12.2011. godine lična primanja za povezana fizička lica iznosila su:

	Uprava Banke	Ključno rukovodstvo	Članovi odbora	Ukupno
Plate i druge kratkoročne ugodnosti	296	388	-	684
Otpremnine i druge usluge	104	-	-	104
Dugoročne naknade	5	-	-	5
Naknada za članstvo u odborima	-	-	3	3
Nagrade	26	52	-	78
Ukupno	431	440	3	874

27. Poslovanje po segmentima

Segmenti poslovanja su komponente koje se bave poslovnom aktivnošću, ostvaruju prihode ili rashode, odnosno ostvaruju poslovne rezultate. Januara 2010. godine Odbor za upravljanje bilansnim odnosima kapitalom (ALCO), kao glavni organ upravljanja, je usvojio metodologiju za merenje profitabilosti Banke kao cjeline i njenih poslovnih segmenata, kojom se definišu tri poslovna segmenta:

- Corporate, koji obuhvata poslovanje sa velikim preduzećima i segmentom države (vlada, opštine, fondovi);
- Retail, koji obuhvata poslovanje sa fizičkim licima i segmentom malih i srednjih preduzeća (SME);
- Finansijsko tržište, koji obuhvata investiciono bankarstvo, međubankarske odnose, poslovanje sa međunarodnim finansijskim institucijama.

Ostale djelatnosti Banke odnose se na usluge i aktivnosti od kojih nijedna ne predstavlja poseban segment poslovanja za svrhe izvještavanja, niti ima opšti značaj. Nije bilo izmjena u izvještajnim segmentima u toku godine.

Osnov za izradu bilansa stanja i uspjeha definisanih segmenata je:

- Primjena sistema transfernih cijena, kojim se vrši preraspodjela dohodovnog efekta na pojedinačne dijelove (OJ, segmente);
- Postupak alokacije troškova, kojim se indirektni troškovi (režijski troškovi), odnosno troškovi uslužnih sektora, razvrstavaju na definisane (profitne) segmente.

Budući da se svi poslovni segmenti Banke bave finansijskim poslovanjem, tj. najveći dio prihoda ostvaruju po osnovu kamate, analiza se oslanja, prije svega, na neto prihod od kamate, kako bi se ocijenio rezultat poslovanja datog segmenta. Prihod od eksternih strana odmjerava se na način koji odgovara onom u bilansu uspjeha.

Transakcije između poslovnih segmenata vrše se po transfernim cijenama, koje odražavaju tržišne uslove, što za posljedicu ima objelodanjivanje prenosa troškova finansiranja pod stavkom 'Neto kamatni prihod između segmenata'. Ne postoje druge materijalno značajne stavke prihoda, odnosno rashoda, po osnovu transakcija između segmenata poslovanja.

Informacije o svakom segmentu zasnivaju se na internim izvještajima o dobiti ili gubitku segmenta, aktivni i osnovnim pokazateljima poslovanja.

27. Poslovanje po segmentima (nastavak)

Informacije o izvještajnim segmentima koje se dostavljaju ALCO-u na dan 31. decembra 2012. i 31. decembra 2011. godine su, kao što slijedi:

U hiljadama EUR	Corporate	Retail	Finansij ska tržišta	Ostalo	Ukupno
Ukupni neto prihod	7.346	8.826	7.773	173	24.118
Neto prihod od eksternih klijenata	14.563	12.123	(2.741)	173	24.118
Neto prihod izmedju segmenata	(7.217)	(3.297)	10.514	-	-
Ukupni neto kamatni prihod	3.567	6.385	7.326	-	17.728
Neto kamatni prihod od eksternih klijenata	10.784	9.682	(3.188)	-	17.278
Neto kamatni prihod izmedju segmenata	(7.217)	(3.297)	10.514	-	-
Rezerve za kreditne gubitke i obezvredjenje	(50.909)	(8.444)	-	(196)	(59.550)
Administrativni troškovi	(3.393)	(8.220)	(1.283)	(32)	(12.928)
Amortizacija	(251)	(1.136)	(69)	-	(1.455)
Dobit prije oporezivanja	(47.207)	(8.974)	6.421	(55)	(49.815)
Porez na dobit				8	8
Neto prihod za godinu	(47.207)	(8.974)	6.421	(47)	(49.807)
Sredstva	147.499	187.777	58.442	82.484	467.202
Obaveze	121.191	258.671	78.613	2.147	460.622
Investicije	-	144	13	309	466

27. Poslovanje po segmentima (nastavak)

U hiljadama EUR	Corporate	Retail	Finansijska tržišta	Ostalo	Ukupno
Ukupni neto prihod	15.805	13.004	129	386	29.324
Neto prihod od eksternih klijenata	18.896	13.286	(3.244)	386	29.324
Neto prihod izmedju segmenata	(3.091)	(282)	3.373	-	-
Ukupni neto kamatni prihod	11.480	10.326	(458)	-	21.347
Neto kamatni prihod od eksternih klijenata	14.571	10.608	(3.832)	-	21.347
Neto kamatni prihod izmedju segmenata	(3.091)	(282)	3.373	-	-
Rezerve za kreditne gubitke i obezvređenje	(7.186)	(7.037)	-	(296)	(14.519)
Administrativni troškovi	(3.692)	(8.210)	(877)	(89)	(12.868)
Amortizacija	(396)	(1.093)	(95)	-	(1.584)
Dobit prije oporezivanja	4.531	(3.337)	(843)	1	353
Porez na dobit				(52)	(52)
Neto prihod za godinu	4.531	(3.337)	(843)	(51)	301
Sredstva	208.254	209.496	45.222	62.775	525.746
Obaveze	173.305	216.602	94.485	2.384	486.776
Investicije	7	1.109	52	935	2.102

28. Upravljanje rizicima

28.1. Rizik likvidnosti

Aдекватno upravljanje rizikom likvidnosti predstavlja osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje banke. Kvalitet upravljanja rizikom likvidnosti zavisi od bilansne strukture Banke, odnosno usklađenosti priliva i odliva sredstava. Potrebna likvidnost ostvaruje se racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i nestabilne pasive.

Iako Banka u 2012. godini bilježi pad depozita nebankarskog sektora, nakon izvršene dokapitalizacije u iznosu od 26,5 mil eur, nastavila je sa strategijom jačanja sekundarnih rezervi likvidnosti, pa se tokom 2012. godine bilježi rast portfelja dužničkih hartija od vrijednosti u iznosu od 17,2 mil eur. Na dan 31.12.2012. godine najveći dio portfelja dužničkih hartija od vrijednosti odnosi se na slovenačke državne zapise (63%), dok se ostatak odnosi na crnogorske državne zapise (37%).

Za period I-XII 2012. godine stanje zaduženosti po osnovu korišćenja dugoročnih kreditnih linija, a uslijed redovnih otplata, smanjeno je za 21 mil eur. Banka u 2012. godini nije zaključila nijedan novi kreditni aranžman, dok je u istom periodu zaključila ugovor o hibridnom instrumentu sa NLB d.d. Ljubljana u iznosu od 4 mil eura.

Na osnovu praćenja i mjerenja osnovnih indikatora likvidnosti, kako interno-propisanih, tako i onih koji su zahtijevani od strane Centralne banke Crne Gore, svi koeficijenti bili su iznad propisanih minimuma, čime je Banka je adekvatno upravljala, kako operativnom, tako i strukturnom likvidnošću.

Tabela u nastavku predstavlja analizu rokova dospjeća sredstava i obaveza Banke na osnovu ugovorenih uslova plaćanja. Ugovoreni rokovi dospjeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospjeća.

Depoziti po viđenju razvrstani su po stabilnosti, na taj način da je 50% (EUR 75.368 hiljada) tj. stabilni dio, svrstan je : od 1-2 god (EUR 25.123 hiljade); od 2-5 god (EUR 25.123 hiljade) i od 5-10 god (EUR 25.123 hiljade), a ostalih 50% (nestabilni dio) je raspoređen u periodu do 30 dana: od 1-7 dana (EUR 25.123 hiljade), od 7-15 dana (EUR 25.123 hiljade) i od 15-30 (EUR 25.123 hiljade).

Naime, banka izračunava i prati stabilnost depozita po viđenju na osnovu interno usvojene metodologije koja se bazira na dnevnim podacima za dvije godine unazad. Na osnovu ove metodologije, stabilnost a vista depozita na 31.12.2012. godine je 70,03%, međutim, uzimajući u obzir iskustvene faktore, cjelokupno makroekonomsko okruženje, ovaj procenat je, za sagledavanje ročne usklađenosti, korigovan na gore pomenuti procenat od 50%.

Na dan 31. decembra 2012. godine, Banka je obavezu po kreditima od EFSE, IFC, KFW i SID klasifikovala kao kratkoročne obaveze koje dospjevaju u roku do godinu dana, imajući u vidu prekršaj ugovornih uslova, tj. ugovorene finansijske pokazatelje. Tabela ročne strukture sredstava i obaveza na dan 31.12.2012. godine, prilagođena je u dijelu prezentacije ročne strukture obaveza po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama da bi adekvatno prikazala ugovornu dospelost.

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31.12.2012. godine prikazana je kako slijedi.

	1-7 dana	8-15 dana	16-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva									
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	103.326	-	-	-	-	-	-	-	103.326
Kreditni i ostala potraživanja	18.231	18.267	23.832	20.613	22.731	49.460	153.803	81.912	388.849
HoV raspoložive za prodaju	-	-	-	19.317	19.317	8.004	-	-	46.638
Ostala finansijska aktiva uključujući ulaganje u akcije	2.863	-	46	79	69	183	1.749	371	5.359
Ukupno	124.419	18.267	23.879	40.009	42.117	57.647	155.552	82.283	544.173
Pasiva									
Depoziti	36.248	42.017	39.653	44.020	41.342	54.587	68.485	28.534	354.884
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	455	-	480	3.692	6.693	26.704	20.474	3.384	61.883
Obaveze prema vladi	51	2	82	184	271	537	3.365	561	5.052
Subordinisani dug	-	-	-	-	-	-	4.000	10.000	14.000
Ostale finansijske obaveze	19.227	-	10	-	200	-	-	-	19.437
Ukupno	55.980	42.019	40.225	47.895	48.506	81.827	96.324	42.479	455.255
Gap dospijeca (1)- (2)	68.440	(23.752)	(16.347)	(7.886)	(6.389)	(24.181)	59.228	39.804	88.917
Kumulativni Gap	68.440	44.688	28.341	20.455	14.066	(10.115)	49.113	88.917	177.834
% od ukupnog izvora sredstava	15,03	9,82	6,23	4,49	3,09	(2,22)	10,79	19,53	

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA
Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine
(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)
28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Ročna struktura sredstava i obaveza na dan 31.12.2011. godine

	1-7 Dana	8-15 Dana	16-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Aktiva									
Novčana sredstva i računi depozita	87.049	-	-	-	-	-	-	-	87.049
kod depozitnih institucija	8.204	8.742	15.292	16.407	32.248	83.087	178.077	86.680	428.737
Kredit i ostala potraživanja	-	-	-	11.938	4.910	-	1.777	-	18.625
HoV raspoložive za prodaju									
Ostala finansijska aktiva	4.278	-	246	60	131	246	1.613	459	7.033
uključujući ulaganje u akcije									
Ukupno	99.531	8.742	15.538	28.405	37.289	83.333	181.467	87.139	541.444
Pasiva									
Depoziti	46.688	33.718	42.028	43.166	47.864	62.889	68.099	31.794	376.246
Obaveze po uzetim kreditima i									
ostalim pozajmicama	454	-	-	3.351	4.967	32.995	34.489	6.461	82.717
Obaveze prema vladi	68	2	3	142	231	555	3.351	352	4.704
Subordinisani dug	-	-	-	-	-	-	5.000	5.000	10.000
Ostale finansijske obaveze	8.502	-	10	-	-	-	441	-	8.953
Ukupno	55.712	33.720	42.041	46.659	53.062	96.439	111.380	43.607	482.620
Gap dospijeca (1)- (2)	43.819	(24.978)	(26.503)	(18.254)	(15.773)	(13.106)	70.087	43.532	58.824
Kumulativni Gap	43.819	18.841	(7.662)	(25.916)	(41.689)	(54.795)	15.292	58.824	
% od ukupnog izvora sredstava	9,08	3,90	(1,59)	(5,37)	(8,64)	(11,35)	3,17	12,19	

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

28.2 Rizik od promjene kamatnih stopa

Osjetljivost aktive, pasive i vanbilansnih pozicija na promjenu kamatne stope utiče na dvije kategorije visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost pojedinih finansijskih instrumenata (kamatno osjetljivih izvora i plasmana), što posljedično utiče na tržišnu vrijednost kapitala banke.

U cilju zaštite pozicija bankarske knjige, odnosno zatvaranja kamatnih gapova po pojedinim periodima banka je sklopila kamatne swap u nominalnom iznosu od 10 mio EUR sa dospelcem 19. jun 2013. godine.

Izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31.12.2012. godine prikazana je u sljedećoj tabeli. Tabela sadrži sredstva i obaveze prikazane po datumu ponovnog određivanja kamate ili datumu dospelja, u zavisnosti od toga koji je datum raniji.

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Na dan 31. decembra 2012.	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 godine	Ukupno
Aktiva						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	4.069	-	-	-	-	4.069
Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	-	-	-	-	-
Kredit	139.738	46.928	60.493	37.795	103.895	388.849
Ostala osjetljiva aktiva	156	9.136	19.343	8.101	362	37.098
Ukupno	143.963	56.064	79.836	45.896	104.257	430.016
% od ukupne kamatonosne aktive	33,48	13,04	18,57	10,67	24,24	100,00
Pasiva						
Kamatonosni depoziti	116.976	44.019	41.342	54.587	96.064	352.988
Kamatonosne pozajmice	1.520	12.411	17.129	16.257	19.618	66.935
Subordinisani kredit	-	-	14.000	-	-	14.000
Ukupno	118.496	56.430	72.471	70.844	115.682	433.923
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	27,31%	13,00%	16,70%	16,33%	26,66%	100,00%
Gap	25.467	(366)	7.365	(24.948)	(11.425)	(3.907)
Kumulacioni Gap	25.467	25.101	32.466	7.518	(3.907)	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva %	5,35	5,27	6,82	1,58	(0,82)	
Efekt hedging-a		10.000	(10.000)			
Gap dospjeca	25.467	9.634	(2.635)	(24.948)	(11.425)	(3.907)
Kumulacioni Gap	25.467	35.101	32.466	7.518	(3.907)	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva %	5,35%	7,37%	6,82%	1,58%	(0,82%)	
Na dan 31. decembra 2011.						
Aktiva	114.877	47.178	95.580	72.028	126.435	456.098
Pasiva	116.229	63.847	99.251	65.893	124.700	469.920
GAP	(1.352)	(16.669)	(3.671)	6.135	1.735	(13.822)
Kumulacioni Gap	(1.352)	(18.021)	(21.692)	(15.557)	(13.822)	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva %	(0,26)	(3,43)	(4,13)	(2,96)	(2,63)	
Efekt hedging-a		10.000			(10.000)	
Gap dospjeca	(1.352)	(6.669)	(3.671)	6.135	(8.265)	(13.822)
Kumulativni Gap	(1.352)	(8.021)	(11.692)	(5.557)	(13.822)	
Kumulativan Gap / Ukupna aktiva %	(0,26%)	(1,53%)	(2,22%)	(1,06%)	(2,63%)	

28. Upravljanje rizicima (nastavak)
Analiza osjetljivosti

Upravljanje rizikom likvidnosti je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenaria promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

Analiza osjetljivosti bilansa uspjeha na promjene u kamatnim stopama za 31.12.2012. godine je prikazana u sljedećoj tabeli:

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 EUR	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u EUR
+100 bp	(138)	-100 bp	138

Osetljivost bilansa uspeha na promenu kamatnih stopa za 31.12.2011. godinu.

Uvećanje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u 000 EUR	Smanjenje kamatnih stopa	Uticaj na bilans uspjeha u EUR
+100 bp	(126)	-100 bp	126

28. Upravljanje rizicima (nastavak)
28.3 Rizici od promjena kursa valuta

Rizik od promjene kurseva stranih valuta jeste rizik od promjene vrijednosti sredstava i obaveza, usljed promjene kursa strane valute. Analiza sredstava i obaveza po valutama sa stanjem na dan 31.12.2012. godine je sljedeća:

	USD	GBP	CHF	Ostalo	Ukupno
DUGE POZICIJE					
Devizna sredstva	10.545	442	1.798	568	13.353
UKUPNO	10.545	442	1.798	568	13.353
KRATKE POZICIJE					
Obaveze u devizama	10.538	441	1.790	437	13.206
UKUPNO	10.538	441	1.790	437	13.206
NETO POZICIJA					
NETO DUGE (KRATKE) POZICIJE (1) - (2)	7	1	8	131	147
% od osnovnog kapitala	0,00	0,00	0,00	0,00	
Agregatno stanje u svim stranim valutama	147				
% od osnovnog kapitala	0,57				
31. decembar 2011.					
DUGE POZICIJE	11.036	445	4.019	792	16.292
KRATKE POZICIJE	10.999	441	4.010	500	15.950
NETO POZICIJA					
NETO DUGE (KRATKE) POZICIJE (1) - (2)	37	4	9	292	342
% od osnovnog kapitala	0,10	0,01	0,02	0,75	
Agregatno stanje u svim stranim valutama	342				
% od osnovnog kapitala	0,88				

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

28.4 Kreditni rizik

Kreditnim rizikom se upravlja, kako na nivou pojedinog kreditnog plasmana, tako i na nivou cjelokupnog portfelja.

U cilju obezbjeđivanja neophodnih pretpostavki za adekvatno upravljanje kreditnim rizikom analiza izloženosti vrši se po dva osnova – na nivou pojedinačnog plasmana kada se utvrđuje bonitet i gornja granica zaduženja komitenta ili grupe povezanih komitenata i na nivou cjelokupnog portfelja po sljedećim osnovama:

- struktura portfelja po pojedinim kategorijama (kreditu privredi, državi, stanovništvu, vanbilansne izloženosti);
- struktura portfelja po bonitetnim grupama (kretanja između pojedinih bonitetnih kategorija, prelazne matrice, procenat pokrića rezervama, coverage ratio);
- struktura portfelja po urednosti izmirivanja obaveza
- struktura portfelja po djelatnostima (najveća koncentracija u 2012. godini bila je kod djelatnosti trgovina, građevina i proizvodnja);
- koncentracija kod klijenata tzv. velikih izloženosti (klijenti ili grupe povezanih klijenata kod kojih je izloženost veća od 10% rizičnog kapitala, redovno praćenje izloženosti kod 30 najvećih dužnika);
- koncentracija kredita fizičkim licima po gradovima i pojedinim tipovima proizvoda;
- Intenzivno praćenje komitenata na "watch" listi i "intensive care" listi

Rezerve za kreditne rizike izdvajaju se u skladu sa važećom regulativom Centralne banke Crne Gore, detaljnije videti Napomenu 2.6. Iznos rezervi za potencijalne gubitke po stavkama aktive obračunava se korištenjem knjigovodstvene vrijednosti potraživanja koja se množi sa utvrđenim procentom rezervi, s tim što banka može prethodno knjigovodstvenu vrijednost stavke aktive za koju obračunava rezervu umanjiti za:

- 1) iznos kolaterala u vidu novčanog depozita;
- 2) iznos potraživanja koji je pokriven neopozivom garancijom:
 - zemalja ili centralnih banaka zemalja OECD-a;
 - banaka sa rejtingom boljim od BBB+/A+, utvrđenim od eksterne agencije Standard&Poor's, odnosno ekvivalentnim rejtingom drugih međunarodno priznatih rejting agencija;
 - pravnih lica čije poslovanje kontroliše Centralna banka Crne Gore.

U cilju što efikasnijeg upravljanja kreditnim rizikom, banka izrađuje stresne scenarije kreditnog rizika, pri čemu se posmatra uticaj slabljenja kvaliteta kreditnog portfelja na likvidnost, profitabilnost i adekvatnost kapitala banke.

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Analiza kreditnog rizika je data u sljedećim pregledima.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir sredstva obezbeđenja:

	2012 Maksimalna izloženost kreditnom riziku	2011 Maksimalna izloženost kreditnom riziku
Kreditni državi	6.044	7.260
Kreditni finansijskim organizacijama	756	7.894
Kreditni fizičkim licima	155.541	167.641
- okvirni krediti	655	865
- kartice	7.178	7.813
- stambeni krediti	81.024	110.029
- potrošački krediti	18.026	48.306
- ostali krediti fizičkim licima	48.658	628
Kreditni pravnim licima	163.285	223.890
-kartice	603	539
-kreditni velikim preduzećima	6.525	-
-kreditni malim i srednjim preduzećima	156.157	223.351
Ukupno krediti	325.626	406.685
Forfeting i faktoring	833	1.042
HOV namijenjeni prodaji	35.796	18.625
Ostala sredstva	2.658	2.980
Vanbilansne stavke	60.657	83.863
- akreditivi	5.531	4.316
- garancije	48.456	63.084
- ostale potencijalne obaveze	6.670	16.463
Ukupno	425.570	513.195

NLB MONTENEGROBANKA A.D. PODGORICA

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine

(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Sektorska analiza kredita	2012				2011	
	Bruto krediti	Rezerve	Neto krediti	%	Bruto krediti	Neto krediti
Država	7.541	(1.498)	6.043	1,86	7.621	7.260
Finansijske organizacije	788	(2)	786	0,24	7.899	7.894
Stanovništvo	161.563	(6.022)	155.541	47,77	173.559	167.641
Energetika	-	-	-	-	1.426	1.424
Gradjevinarstvo	48.552	(19.185)	29.367	9,02	48.500	44.419
Proizvodnja	31.436	(15.205)	16.231	4,98	33.187	30.186
Rudarstvo	5.115	(3)	5.112	1,57	7.782	7.613
Poljoprivreda	2.532	(81)	2.451	0,75	2.074	2.024
Usluge, turizam i hotelijerstvo	33.524	(6.195)	27.329	8,39	29.625	27.147
Transport i komunikacije	5.913	(313)	5.600	1,72	10.916	9.772
Trgovina	89.469	(14.188)	75.281	23,12	95.606	91.185
Ostalo	2.416	(531)	1.885	0,58	10.542	10.120
Ukupno	388.849	(63.223)	325.626	100,00	428.737	406.685
					(22.052)	100,00

Kreditni interni bonitetni sistem	2012				2011	
	Stanje kredita	Iznos rezerve	% kredita	rezerve	Stanje kredita	Iznos rezerve
Bonitetna grupa A	154.938	-	39,85	-	171.164	-
Bonitetna grupa B	96.117	2.732	24,72	4,32	161.244	4.594
Bonitetna grupa C	92.546	26.248	23,80	41,51	90.748	13.222
Bonitetna grupa D	45.248	34.243	11,63	54,16	5.581	4.236
Ukupno	388.849	63.223	100,00	100,00	428.737	22.052
					100,00	100,00

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

	2012	2011
	Kredit	Kredit
Kredit koji nisu u kašnjenju i na koje nisu oblikovane rezerve	134.896	153.457
Kredit koji su u kašnjenju i na koje nisu oblikovane rezerve	28.214	26.587
Kredit sa oblikovanim rezervama	225.739	248.693
Bruto kredit	388.849	428.737
Manje: Ispravka vrednosti	(63.223)	(22.052)
Neto kredit	325.626	406.685

Kredit koji nisu u kašnjenju i na koje nisu oblikovane rezerve

	2012	2011
	Stanje kredita	Stanje kredita
Kredit državi	-	1.800
Kredit finansijskim organizacijama	-	7.747
Kredit fizičkim licima	109.269	118.008
- okvirni kredit	576	762
- kartice	6.536	7.111
- stambeni kredit	57.046	74.292
- potrošački	15.105	35.460
- ostali kredit fizičkim licima	30.006	383
		27.702
Kredit pravnim licima	25.627	430
-kartice	12	-
- kredit velikim preduzećima	30	27.272
- kredit malim i srednjim preduzećima	25.585	
Ukupno	134.896	153.457

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine

Napomene uz finansijske izvještaje za godinu završenu 31. decembra 2012. godine

(svi iznosi su izraženi u EUR '000 osim ako nije drugačije naznačeno)

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Kreditni koji su u kašnjenju i na koje nisu oblikovane rezerve

	2012				2011			
	do 30 dana	do 90 dana	preko 90 dana	Ukupno	do 30 dana	do 90 dana	preko 90 dana	Ukupno
Kreditni državni	-	-	-	-	-	-	-	-
Kreditni finansijskim organizacijama	-	683	-	683	-	-	-	-
Kreditni fizičkim licima	18.179	141	26	18.346	21.874	661	52	22.586
- okvirni krediti	34	6	-	40	55	15	-	70
- kartice		1	1	2	-	301	8	309
- stambeni krediti	8.125	-	-	8.125	16.198	141	-	16.339
- potrošački krediti	2.132			2.132	5.519	203	44	5.765
- ostali krediti fizickim licima	7.888	134	25	8.047	103	-	-	103
Kreditni pravnim licima	2.695	6.490	-	9.185	3.207	779	15	4.001
-kartice	-	-	-	-	-	66	-	66
- krediti velikim preduzećima	-	-	-	-	-	-	-	-
- krediti malim i srednjim preduzećima	2.695	6.490	-	9.185	3.207	713	15	3.935
Ukupno	20.874	7.313	26	28.214	25.300	1.220	67	26.587

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Obezvređeni krediti po vrstama

	2012			2011		
	Bruto krediti	Rezerve	Neto krediti	Bruto krediti	Rezerve	Neto krediti
Kreditni državni	7.541	(1.497)	6.044	7.621	(361)	7.260
Kreditni finansijskim organizacijama	75	(2)	73	152	(5)	147
Kreditni fizičkim licima	33.947	(6.022)	27.925	32.964	(5.918)	27.047
- okvirni krediti	293	(253)	40	257	(224)	33
- kartice	866	(228)	638	605	(212)	393
- stambeni krediti	18.375	(2.523)	15.852	23.478	(4.080)	19.398
- potrosacki krediti	1.017	(227)	790	8.475	(1.395)	7.081
- ostali krediti fizičkim licima	13.396	(2.791)	10.605	149	(7)	142
Kreditni pravnim licima	184.175	(55.701)	128.475	207.956	(15.768)	192.187
- kartice	649	(58)	591	82	(39)	43
- krediti velikim preduzećima	7.394	(898)	6.495	-	-	-
- krediti malim i srednjim preduzećima	176.133	(54.745)	121.388	207.874	(15.729)	192.144
Ukupno krediti	225.739	(63.223)	162.516	248.693	(22.052)	226.641

28. Upravljanje rizicima (nastavak)

Finansijski efekat kolaterala

Finansijski efekat kolaterala je obelodanjen kroz uticaj na nivo rezervisanja na kraju finansijske godine. Bez kolaterala iznos rezervisanja bi bio viši za:

	31.12.2012.	31.12.2011.
Kreditni državi	63	361
Kreditni finansijskim organizacijama		27
Kreditni fizičkim licima	144	6,038
- okvirni krediti	27	225
- kartice	117	215
- stambeni krediti	-	4,143
- potrosacki krediti	-	1,448
- ostali krediti fizičkim licima	-	7
Kreditni pravnim licima	7,341	18,104
- kartice	-	39
- krediti velikim preduzećima	89	
- krediti malim i srednjim Preduzećima	7,252	18,065
Ukupno	7,548	24,530

Stečena aktiva po osnovu naplate

	2012	2011
Knjigovodstvena vrijednost stečene aktive po osnovu naplate potraživanja (napomena 14)	730	72
Obračunate kamate na oslabljene kredite (kategorije C, D, E)	1.881	801

29. Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- obezbedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane,
- Centralne banke Crne Gore,
- obezbedi adekvatan nivo kapitala za nastavak poslovanja po principu "nastavka poslovanja" i
- održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke. Centralna banka Crne Gore je definisala sljedeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od EUR 5 miliona i
- koeficijent adekvatnosti kapitala od 10%.

29. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Ukupan kapital, odnosno sopstvena sredstva banke sastoje se od osnovnog kapitala, dopunskog kapitala i odbitnih stavki:

Osnovni kapital čini: uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije; naplaćene emisione premije; rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve); neraspoređena dobit iz prethodnih godina; dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital; kapitalna dobit ostvarena kupovinom i prodajom sopstvenih akcija.

Odbitne stavke od osnovnog kapitala su: gubitak iz prethodnih godina; gubitak iz tekuće godine; kapitalni gubitak ostvaren na osnovu sticanja i prodaje sopstvenih akcija; nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija; nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije; manje obračunate rezervacije za potencijalne gubitke, utvrđene u postupku kontrole.

Dopunski kapital čini: nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija; iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive; subordinisani dug hibridni instrumenti, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke o adekvatnosti kapitala banaka za uključivanje u dopunski kapital I. Odbitne stavke od dopunskog kapitala I su: stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije i potraživanja i potencijalne obaveze obezbjeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital I.

Potrebe po kapitalu se utvrđuju posebno za različite vrste rizika – kreditni, operativni, tržišni i drugi rizici u skladu sa važećim propisima na tom području. Najveći dio potreba po kapitalu odnosi se na kapital potreban za pokriće kreditnog rizika. U tom smislu kreditnim rizikom ponderisana aktiva izračunava se primenom pondera koji se kreću u rasponu od 0% do 150% zavisno od vrste izloženosti i visine kreditnog rizika koji svaka pojedinačna izloženost nosi.

U 2012. godini, usljed značajnog porasta problematičnih plasmana i nekvalitetne aktive i posljedično rasta rezervi za kreditne gubitke i ostvarivanja negativnog rezultata, banka je izvršila dokapitalizaciju u iznosu od 26,5 mio EUR akcijskog kapitala i 4 mio EUR hibridnog duga. Takođe na sjednici Skupštine akcionara, koja je održana 27.12.2012. godine banka je donijela odluku o zatvorenoj ponudi akcija po pravu preče kupovine postojećim akcionarima u iznosu od 10,5 mio EUR.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31.12.2011. godine, kao i koeficijent adekvatnosti kapitala.

29. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Struktura sopstvenih sredstava i adekvatnost kapitala na 31.12.2012. godine.

Osnovni kapital	2012
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti isključujući kumulativne povlašćene akcije	39.425
Naplaćene emisione premije	7.146
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge)	5.498
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	13.234
Iznos osnovnog kapitala	65.303
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
Gubitak iz tekuće godine	49.807
Nematerijalna imovina	1.007
Iznos odbitnih stavki pri izračunu osnovnog kapitala	50.814
Osnovni kapital	14.489
Dopunski elementi sopstvenih sredstava	
Subordinisani dug	7.245
Hibridni instrumenti	4.000
Iznos dopunskog kapitala I	11.245
Sopstvena sredstva banke	25.734
Kreditnim rizikom ponedrisana aktiva	
Ponderisana bilansna aktiva	220.196
Ponderisana vanbilansna aktiva	40.806
Ukupno kreditnim rizikom ponedrisana aktiva	261.002
Potreban kapital za tržišne rizike	18
Potreban kapital za operativni rizik	4.937
Potreban kapital za rizik Zemlje	205
Potreban kapital za druge rizike	123
Adekvatnost kapitala	8,20%

29. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Struktura sopstvenih sredstava i adekvatnost kapitala na 31.12.2011. godine

Osnovni kapital	2011
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti isključujući kumulativne povlašćene akcije	12.925
Naplaćene emisione premije	7.146
Rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge)	5.659
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina	12.934
Iznos osnovnog kapitala	38.664
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	
Nematerijalna imovina	1.093
Iznos odbitnih stavki pri izračunu osnovnog kapitala	1.093
Dopunski elementi sopstvenih sredstava	
Subordinisani dug	10.000
Revalorizacione reserve	5
Iznos dopunskog kapitala I	10.005
Odbitne stavke od sopstvenih sredstava	
Direktna ili indirektna ulaganja u drugu banku ili drugu kreditnu ili finansijsku instituciju u većem iznosu od 10% kapitala tih institucija	128
Iznos odbitnih stavki od sopstvenih sredstava	128
Sopstvena sredstva banke	47.448
Kreditnim rizikom ponedrisana aktiva	
Ponderisana bilansna aktiva	269.341
Ponderisana vanbilansna aktiva	55.615
Ukupno kreditnim rizikom ponedrisana aktiva	324.956
Potreban kapital za tržišne rizike	112
Potreban kapital za operativni rizik	4.493
Potreban kapital za rizik Zemle	48
Potreban kapital za druge rizike	-
Adekvatnost kapitala	12.77%

30. Događaji nakon datuma bilansa

Nije bilo usklađujućih događaja nakon bilansa stanja koji mogu uticati na finansijski položaj i rezultat Banke na dan 31. decembra 2012. godine.

Banka je, nakon datuma bilansa, završila dokapitalizaciju, shodno odluci Skupštine akcionara od 24.12.2012. godine, u ukupnoj vrijednosti od EUR 10.500 hiljada, odnosno 1.887.132 akcije pojedinačne nominalne vrijednosti 5.564 EUR.